

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 167-20 HAZİRAN 1978

FIYATI 5 TL

ÇİN SEDDİ BATIYA UZANIYOR

TKP PROGRAMI:
BİRSORUMSUZLUK
BELGESİ

Hatay: Barut fıçısının yeni fitilleri

NURETTİN YAKAR

Gerici faşist güçlerin Hatay'ı nasıl bir barut fıçısı haline getirmeye çalıştığını, sınıf çelişkisini temel ekseninden satırıp, suni ayrışıklara nasıl körüklediğini, Hatay'ın konumu gereği olayların aynı "yapay" çelişkileri taşıyan diğer ilçelere de sıçrayacağını ve bunun gerici faşist güçlerce hesaplandığını YÜRÜYÜŞ'ün 164. sayısında belirtmiştik.

Hatay'da son gelişmeler bir kez daha faşizmin hangi verilerden yararlandığı, hangi tahrik yöntemlerini kullandığı, sonu politikasını nelerin üzerine inşa ettiği gibi konularda ilginç deneyimler sergiliyor.

HAMİT FENDOĞLU YERİNE
OGUZ KARABAY

Hatay'da Hamit Fendoğlu konum ve durumunda kimse yoktu. Ancak benzer konumda olmasa bile mevcuttur içinde en uygun sayılabilecek kişi Oğuz Karabay'di. Karabay mahalli seçimlerde MHP Antakya Belediye Başkan adayı olmuş, seçilememişti. Oldukça tamamlan bir kişiydi. Daha çok AP yanlısı biliniyordu. Son günlerde MHP'den istifia etmişti. "Davadan dönenlerden"di.

Geçtiğimiz hafta Karabay'ın evine bomba atıldı. Patlayan bomba sonunda Karabay'ın eşi ayaklarını kaybetti, çocuğu ağır bir şekilde yaralandı. Aynı akşam bombanın "soldan atıldığı" izlenimini vermek için MHP Belediye Meclis Üyesinin evine, Ulu Camiye ve faşistlere ait olduğu bilinen bir kahveye bomba atıldı. Bunlar fitili ateşlemeye yetmedi. Karabay'ın eşi ve kızı ölmemişti. Bir cenaze merasimi olmadan ikinci bir Malatya olayına benze-miyordu Antakya. Hastahane de öldür-ü ve girişiminde bulundular. Başarama-dılar. Karabay'ın eşi ve çocuğu evle-rinde faşist çetelere öldürülmek istendi. Evin kalabalık olması sonucun-da çığlıklar arasında amaçlarına ulaş-madın kaçtılar.

Antakya bir Malatya olamamıştı ama, faşistler kazanç hanelerine yeni kayıtları da geçirmişti. Bir yanyana Karabaylara sahip çıkıp alevi-sünni çelişkisi-ni körükliyorlar, diğer yanda ise olayla-rın içyüzünü farkedene sünni çevreye de "neleri yapabilecek gücü olduklarını" yaymış oluyordular. Bir yandan camiye atılan bomba ile din kullanılıyor, diğer yandan da kadın ve çocuğa duyulan vic-dani duygular istismar ediliyordu. Olayı Alevilerin yaptığı propagandası, ilçe-lere de yayılmaya çalışılıyor.

Aylardan beri devam eden saldırı ve terörün tek tahvil oluşu; ilerici, demok-rat ve sosyalistlerin olayların iç yüzünü sergileyen çabaları işçi ve emekçilerin ara-sında fitili ateşleyememesi.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi, Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adı-na Nihal SARGIN • Genel Yayın Yönet-meni: Zeki KILIÇ • Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAĞIOĞLU • Teknik Sekreter: Süleyman ARTANLI • Yönetim-Konu: 1 Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerlioti Cad. 21/1, Çemberlitaşı - İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Abone Kısıtları: Yıllık 200, 6 aylık 100, TL. Avrupa: 6 Aylık: 250 TL., Yıllık: 500 TL., Amerika: 6 Aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL. Avust-ratya - Japonya: 6 Aylık: 400 TL., Yıl-lık: 800 TL. • Posta Çekli: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100214 • İlan Kısıtları: Arka Kapak (Renkli): 15.000 TL., Arka Ka-pak (Siyah beyaz): 12.000 TL. İç sayfa-larda sütün santimi: 40. TL. Yayın İlan-ları: 50 İndirimi. • Baskı: Daily News Web-Ofset • İşleri • Kapak: UŞ-ŞİRKAN

YENİ OYUNLAR,
YENİ HALKALAR

Tek tek fevri görünümleri verilmeğe ça-lışılan olaylar tamamen birbirleriyle bağlantılı olup kısa ve uzun vadeli hedefler planlanarak tezgahlanmaktadır.

Belli periyodlarla şehirde sürdürülen faşist terör aynı paralelde Eğitim Enstitü-sine götürülüyordu. Eğitim Enstitüsü heniz açılmıştı. Halk arasında çarşının kapanacağı, önce şoförlerin, daha sonra kunduracıların yünüyüş yapacağı yayıldı. İki gün sonra faşist öğrenciler Eğitim Enstitüsünde gösteri yaparken aynı saat-lerde, "komünistlerin" şehre saldıracağı yaygama ile halk iş yerlerini kapamağa zorlanıyordu. Ertesi gün Eğitim Enstitü-si yakınında olay çıkaran bir kaç faşist enstitünün polis kuvvetlerini üzerlerine çekiyorlar. Aynı anda ise okulda bulu-nan faşistler okulu tahrip ve işgal edi-yorlardı. İdare ve öğretmen odalarına saldırılan faşistler tabure ve sopalarla ög-

HATAY'DAKİ OLAYLAR BİR DEFA DAHA GÖSTER-MEKTEDİR Kİ, FAŞİZMİN YÖNTEMLERİ AYNIDIR. YA-LANLARI AYNIDIR. TERÖR VE PROVOKASYONLARI AYNIDIR. BUNLARA KARŞI, NEMELAZIMCI BİR ANLAYIŞLA MÜCADELE EDİLEMEYECEĞİ DE HER GEÇEN GÜN DAHA AÇIK BİR BİÇİMDE ORTAYA ÇIK-MAKTADIR.

retmenlere saldırdılar. Mahmut Sopor kanlar içinde yerde yatanken öldü sa-nırları bırakıldı. Selim Hocaoglu, Kamil Dönmez, Mustafa Eryılmaz, Süleyman Erbek, Ahmet Ertem ve İbrahim Dib-oğlu olan bir ölümden canlarını zor kur-tardılar. Mahmut Sapor ve Selim Hoca-oğlu'nun durumu günlerce ciddiye-tini korudu. Faşistler okulu tahrip ettiler, dosyaları yaktılar ve okula bozkurt bay-rağını astılar.

Aynı gün MHP'li faşistler Eğitim Enstitüsünde "altı müslüman gencin öl-

düğünü" halka yayıyor "çarşının bombalanacağını" söylüyorlardı. Faşist öğrenci allahlerine telgraflar çekiyorlar, "çocuklarının öldüğünü" gelip almaları-nı" yazıyorlardı. Okul polis ve jandarma tarafından kuşatılmış faşist işgalciler ge-ceyi okulda geçirmişlerdi.

PANİK

Sabahın erken saatlerinde 8 Haziran perşembe günü faşist sürüler barekete geçtiler. "İhtilal olacağı", halka "zehirli bomba atılacağı" alevi halkın bulundu-ğu semtlerde "sünni halkın saldırıya geçeceği", "sünni halka da alevi halkın saldıracağı" provokasyonu yapıyorlardı. Kısa sürede yüzlerce dükkan ve işyeri kapandı. Halk evlerine çekiliyordu. An-cak çarşıyı mahallelere bağlayan kavşak noktaları tutan faşistler zorla halkı gö-teri ve yürüyüşe sokuyordu. Kısa süre içinde şehir ölüm sessizliğine bürün-dü.

Türkiye İşçi Partileri ise tek tek dükkanları işyerlerini dolaşarak işçi ve emekçilere iş yerlerinin kapatılmasının yanlışlığını sokakların ve çarşının boş olmasının faşistlerin istediği zemini oluşturduğunu anlatıyorlardı.

Faşistler topluca yürüyüşe geçtikle-rinde sahte telgraflar yüzünden çocuk-ların öldürüldüğünü sanan anne ve ba-baları da aralarına katmışlardı. "İkinci bir Malatya yapacağız" sloganları ara-sında jandarma tarafından çembere alını-dılar. Bir iki ilerici avukatın büroları taş-landı, canları kırıldı. Faşistlerin yoğun bulunduğu bir mahallede Türkiye İşçi Partisi sempatisi bir terzinin işyeri yakıldı.

TİP VE CHP

Türkiye İşçi Partisi İl Yönetim Ku-rulu yaptığı olağanüstü toplantıyla acil işleri ve alınması gereken önlemleri gö-rüşerek harekete geçti. CHP İl Başkan-ı evinde bulabilen TİP'li işler faşist hare-ketin emekçi halk üzerinde yarattığı korku ve paniğin yıkılmasına, işyerlerinin hemen açılmasına ve işyerlerinin kapalı kalmasının yaratacağı tehlikeyi izah et-mek istemişler, ancak CHP il başkanı Hatay parlamenterlerinin Hatay'a gelme-leri için yalvaran telgraf çektiğini belirt-mekle yetinilmiş. Aynı gün, ilçede Tür-kiye İşçi Partisi temsilcisinin de bulun-duğu on demokratik kuruluş acil önle-mlerle ilgili önerileri kapsayan bir dilekçe-yi Vali'ye sunmuşlardır.

Bir kere daha bilinmelidir ki, faşist terör ve provokasyonlar polisiye tedbir-lerle önlenemez. Poşdaye tedbirler geçici dumksamalar yaratılabilir ancak. Faşist terör ve provokasyonlar kırarak, onun yarattığı kitle psikolojisini yok edecek, yalanlarını açığa çıkaracak tek yol ör-gütli-birleşik mücadeleden geçecektir.

Hatay'daki olaylar bir defa daha göstermektedir ki, faşizmin yöntemleri aynıdır, yalanları aynıdır. Terör ve pro-vokasyonları aynıdır. Faşizmi bekli-yerek, nemelazim anlayışıyla, macera-cılıkla, grup çıkarlarıyla, hafiflik ve so-rumsuzlukla geriletmek hiç bir olanağı yoktur. Yoksa önce komedi görünümü veren olaylar, sonra trajedi olur.

Bugün bana olan...

ANTAKYA EĞİTİM ENSTİTÜSÜNDE FAŞİST TERÖR VE İŞGALİ
MÜDÜR YARDIMCISI MAHMUT SAPAR
KOMADAN KURTULDUKTAN SONRA ŞÖYLE ANLATIYORDU:

"Günlerdir azgınlaşarak devam eden faşistlerin girişimleri bir gün önce-de olayların olacağını gösteriyordu. Belirli yerlere polis konmasını, önlemler artırılmasını önerdik. Müdürün insiyatifsiz tutumu, bazı polislerin taraf tutan tavırları birleşince önerimiz ciddiye alınmadı.

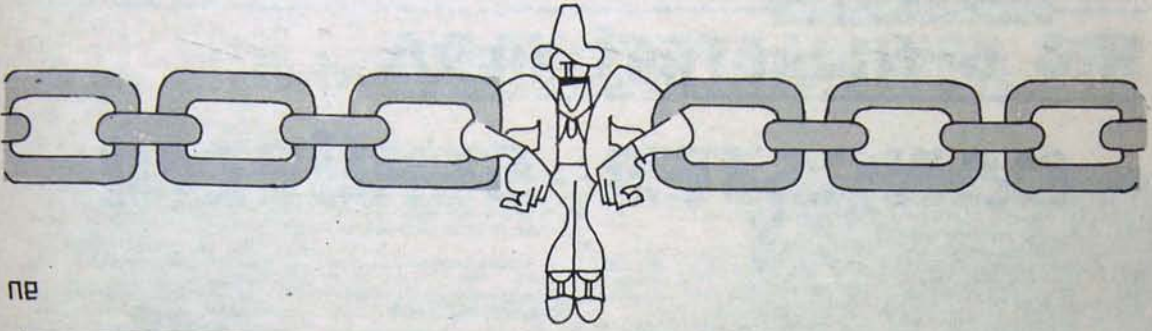
Saat 12'ye 20 kala son dersten çıktık. Faşist eğitilmiş öğrencilere bugün verdiğimiz ilk dersti. Derste tesbih çekmeler, tempo tutarak sıraları sallamak, derhanelerden çıkıp görmeler, sürekli yaptıkları şeylerdi. Ancak o gün tüm öğretmen arkadaşlar ders yapabildikleri. Okulda sessizlik vardı.

Okul yakınlarında göstermelik mahiyette olay çıkardılar. Okuldaki polis-ler oraya gönderildi. 1400 kadar faşist ve faşist eğitilmiş öğrenci okulda kalmış sadece de iki polis bırakılmıştı.

Öğrenciler merdiven ve koridorları doldurmuşlardı. Müdür yoktu. Ahmet Erdem ve Selim Beylere söyledim: Yeterli güvenlik gelmeli dedim. Okulun ka-pıdan kapatılmıştı. "Komünistlerin Moskova'ya" sloganları arasında tabure ta-bure ve kırılmış sıraların ayakları her tarafına uçuşuyordu. Kıpırtı kırmağa fırsat ulamadım. Diğer odalara idareci arkadaşlarla da saldırıldığını duyuyordum. Başıma yüzüme vücuduma yedğim şer darbelerle, yüzüm gözüm kan içinde kalmıştı. Kısa süre sonra yere düştüm. Kanlar içinde öldüğümü sanarak beni bıraktılar. Sonra tüm gücümü toplayarak yenden kalktım, pencereden atladım. Dışa kalka polisi arabasına sığmıyordum. Benden önce Selim Hocaoglu yaralı olarak aynı pencereden kaçabilmiş.

Okulu tahrip ediyorlardı. Sıralar kırılıyor, evraklar yırtılıyor. Daha sonra okula bozkurt bayrağı çekmişler.

Korkak ve insiyatifsiz tutumları, örgütsüzlük, faşist girişimler durdurula-maz. Unutmamak gerekir ki bugün bana olan, yarın kendilerinden olmayan herkese dir."

Çin seddi, emperyalizm tarafından Batı'ya doğru uzatılıyor. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm Savaş Batı Avrupa'dan Çin'e uzanan ippek yolu ile Kuzey'den kısıtlanmış isteniyor. Emperyalizmin bugünkü stratejisi bu. Ve arada bir doğru söyleyen Dünya çakan Atilla İhan'ın sözleriyle katılmamak mümkün değil: "Ben 'hür dünyanın yazarı' sözünüsdür gereğiyle NATO'nun Türkiye'den Afrika'ya asker istememsi olmasına şükrediyorum. Ne güllüyorsunuz, Kore'ye başka koşullar altında ma asker gönderdik sanki?"

MC MUHALEFETİ YA DA

GANGSTER SERÜVENİ

Havaların geçtiğimiz haftabaşından itibaren birdenbire şiddetli sağa dönuştüğü Türkiye'de, yerli ve yabancı emperyalist, faşist mihrakların gizli-açık tertip ve tezgahlarının da kaynama noktasına ulaştığı gözlenmektedir.

Açıkça "faşistim" demeyeni düşman ilan eden ve bu mantığın en kaba yorumunu, ekonomik, politik, ideolojik gerici muhalefetin vurucu gücü haline getirmekten başka çare bulamayan emmetçi-şoven-talancı milliyetçi cephe muhalefeti, geçtiğimiz hafta içinde açık, yarı açık ve gizli tüm eylemve girişimleriyle biraz daha marşruluk sınırları dışına yol aldı.

BİR O KALMIŞTI

İktidar iplerini eünde tuttuğu zamanlar "Bütün çareler parlamento zemininde bulunur" şeklindeki sözlerin sahibi AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, br yandan parlamenter işleyişin dumuma uğratılması yolunda yul almışa çalışırken, bir yandan da gerici ortaklarıyla bir-

likte sürdürmeğe çalıştığı yangın yayma girişimini, toplumdaki derinleşirme ve yaygınlaştırma stratejisini kökleştirme- de adım atmağa çabalamaktadır.

Milliyetçi Cephe muhalefetinin en küçük görünümü ve fakat en tehlikeli salahlarla meşgul ortağının başını ise örtmeğe azamı çaba gösterdiği sahnenin ardında faaliyetlerini biraz daha suç alanlarında yoğunlaştırdığı gözlenmektedir.

Milliyetçi Cephe azınlığının MSP yönünde gözlenenleri ise ortalığım diğer kanatlarında izlenenlerden farklı değildir. MSP gurubunun İçişleri Bakanı İrfan Özyayınlı hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmamasına ilişkin meclis görüşmeleri, gerici partiler topluluğunun, parlamento içindeki muhalefet işlevine de artık gözle görünür bir biçimde igrati gözle baktıklarının kanıtını sergiledi.

Gensoru önergesi gibi anayasal dayanağı bakımından da bir hayli ciddi sayılması gereken bir denetim yöntemini,

"bir dejenere etmediğimiz bu kalmıştı" dercesine tahrirbe yönelen Milliyetçi Cephe muhalefeti, geçtiğimiz hafta bu görünümünü açıkça askıladı.

İKİ YÖNLÜ TAHRİP

Konya olaylarıyla ilgili olarak MSP grubu tarafından verilen gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmayacağına ilişkin görüşmelerin geçtiğimiz haftanın Salı günü yapılması gerekiyordu. Saat 15 olup da, yoklama yapıldığında Millet Meclisi genel kurulunda AP, MSP ve MHP'lerin bulunmadığı görüldü. Genel Kurulda çoğunluğun olmadığı anlaşılmakla görüşmeler Çarşamba gününe kaldı. Yapılan yoklamada MSP'li herhalde bir gün önceki hazin durumu gözönüne alarak yoklamada bulundular. Laf itişip kakaşımaandan öte geçmeyen görüşmeler sonunda gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması oylandı. Gensoru önergesinin gündeme alınması 121 oya karşı 224 oyla reddedildi. Milliyetçi Cepheclerin beş ay için-

de verdikleri dokuzuncu genforu önergesi reddediliyordu...

Ashnda Milliyetçi Cephecler tırmanışları için parlamnto içi ve dışı olmak üzere iki yönlü bir tahrirbe alannaya yönelmişlerdir.

Bu arada sanayiye ve iş adamları çevresiyile girişilen yeni bağlantılarda kendilerine verilen cevap şimdilik sallantılıdır. CHP iktidarının "şimdilik" kaydıyla kendilerine çok yönlü hareket olanağı verdiğini belirten sanayiciler, özellikle MHP kanadına hiç değile görünürde "meşrulaşmış" bir izlenim yaratma zorunluluğunu duymuşlardır.

İT DALAŞI

Gazetelerdeyer almayan, aldırılmayan bir gelişmeye göre ortaya şimdi bir de Ülkücü Gençler Derneği çıkmıştır. Bu gelişme AP ile MHP arasındaki bir çekişmenin olduğu kadar MHP içindeki kaynaşmanın su üstüne yansımadır. Bu konudaki gelişmeleri daha iyi değerlendirebilmek için Ülkü Ocakları Derneği-

KIYIMA
KARŞI
MÜCADELE
SÜRÜYOR

İmar ve İskan Bakanlığında girişilen kitlesel işçi kıyımına Yürüyüşün 164. sayısında değinilmişti. Önceleri Afetler Fonundan ücret alan işçilere yöneltilen kıyım, daha sonra İmar ve İskan Bakanlığında çalışan bütün işçilere uygulamaya başlandı. Mesken Genel Müdürlüğünde 2 nolu gecekondü fonundan ve bütçeden ücret alan işçiler de, menur olmaya zorlandılar, kabul etmeyenlerin işlerine son verilmeğe başlandı. Yüzlerce işçi, gerek başının da katılabildiği, açık hava toplantılarıyla gerekse Türk-İş salonunda yapılan toplantılarla işçi kıyımına protesto ettiler. İki gün sürçyle işi bırakarak pasif direniş geçtiler. İşyerine doldurulan faşist komandoların ve işveren yanlılarının, karşı propaganda ve çalışmalarını sonuç vermedi. İmar ve İskan Bakanlığında işçilerin emmarlarında etkin desteği ile hizmet üretimi durduruldu.

İşçilerin sıkıştıktan ve direnişinden ürken, işveren yeni oyunlar tezgahlamaya başladı. 5 Haziran günü yayınladığı bir genelge ile, büro işçileri ve vanaş işçiler dışındaki işçilerin işine son verilmeyeceğini ilan etti. Amacı Bakanlık işçilerini içleri içlerinin en örgütlü olduğu büro işçilerini yalnız bırakmak, işçilerin birlik ve dayanışmasını kırmaktı. Bu arada hızla büro işçilerinin işine son verilmeğe devam edili.

İşçiler de protesto toplantıları yaparak, bildiri dağıtarak mücadelelerini sürdürmeye devam ettiler. Bugün için işten alınmayacakları söylenerek uyutulmaya çalışılan arkadaşlarının da desteğini almaya çalışılar.

Bu arada, İmar ve İskan Bakanlığında sahte üye kartları düzenleyerek yetki alan, sarı Tes-Büro-İş Sendikası ve yöne-

ticileri ise işçilere umut dağıtmakla yetinmektedirler.

Kimi zaman, Başbakan'a gönderilen telgraflar, CHP'li milletvekilleri ile yapılan görüşmeler "umut" ilan edildi. Sonra, Halil Tunç'un bu meseleye el atışı ve bu sorunu çözeceği haberleri yaygınlaştırılarak, işçiler pasifize, örgütsüzleşe, yerlerinde hareketsiz oturmaya davet edildi.

Sarı sendika bugüne kadar işçileri uyutabilmek için elinden geleni yaptı. Ama buna karşılık harekete yön vermemeleri eskid kadar kolay olmuyor. Amerikan sendikacılığı uyutmacaları sökmüyordu. Özellikle ilerici büro işçilerinin başını çektiği sendika işçi muhalefet sendika ağlarının koltuğunu sallamaya başlanmıştır.

Bu gelişmeler karşısında sarı sendikaların, ilerici büro işçilerinin kurtulmanın yollarını aramaya koyulmuşlar, işve-

ren-sarı sendika tezgahı işlemeğe başlamıştı. Bu durumu gören işçiler, 13 Haziran günü öğle saatlerinde Türk-İş binasının 1. katı süreyile işgal ettiler. Türk-İş'i ve Halil Tunç'un protesto ettiler. İşçiler sarı sendikacılığı, deneyleriyle mücadele ile içinde tanıdılar öğrendiler. Önceleri sadece "Müstegar istifa", "Yalancı Bakan" diye slogan atan işçiler "Halil Tunç istifa" diye bağırılar. Türk-İş'in sarılığını sergilediler.

Bunun üzerine, işveren işçileri daha da bölebilmek için, 5 yıldan çok hizmetli olanları yeniden işe kabul edeceğini televizyonda haber olarak verdi. Hemen arkasından Halil Tunç işverenin bu tutumunu olumlu karşıladıklarını ilan etti. İşçiler ise, yalnız işvereni değil kendi sendikalarını da sıkıştırmaları, ona karşı da mücadele etmeleri gerektiğini anladılar. Topluca sendikaya gittiler, yöneticilerle tartışılar. Sendikaların, işçilerden

yana bir tavir içinde olmadığını gören bazıları yalınlıkla "kolay" yolu seçtiler, pas ettiler; memur oldular, istifa ettiler, mücadeleyi bıraktılar. Ancak büro işçileri herşeye rağmen direnmeye, mücadeleye devam ediyorlar.

İşveren; sendikayla da anlaşarak, bugüne kadar işine son verilen işçilerin sürekli olarak Ankara dışında, deprem bölgelerinde çalışmayı kabul etmeleri koşuıyla yeniden işe alınabileceğini sendikacılar aracılığıyla işçilere ulaştırdı.

Bu konu ile ilgili olarak yapılan toplantıda, Ankara dışında çalışmayı yani kendi rızası ile sürülmeyle hiçbir işçi kabul etmedi. İşçilerin işverene ve sarı sendikaya karşı mücadele içinde hergün daha fazla bilinçlenerek, deney kazanarak sürüyor. Mücadele her geçen gün anıf sendikacılığı temellerine oturmaya yöneliyor. Bu doğrultuda gelişiyor ve geliş-tikçe başarıya ulaşacak.

nin son olağanüstü kurul toplantısı günlerine dönmek gerekecektir. Ne olmuştur?

Ülkü Ocakları genel kurulu olağanüstü toplantısı çağırılmış, MHP yönetimine karşı olan ve ülköçülerin tabanını temsil ettiklerini söyleyen üç hilalci grup yoğun bir propaganda girişimiştir. "Türkeş de kimmiş" diyen Üç Hilalciye karşı MHP yönetimi, ülköçülerin kendine yakın olan ve islam-türk sentezini kendine ilke edinen eski yönetim kadrosuna desteklemiştir. Bu güçle bazı seçim oyunlarıyla ülköçülerin yönetimine Türkiye'nin yakınlığı ile bilinen ve islam-Türk sentezini savunan Muhsin Yazıcıoğlu seçilmiştir.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun ülköçülerine getirilmesi muhalefetteki Üç Hilalci daha da azdurmaya yetmiştir. Artık MHP tam "düzene uyan bir parti" olmuştur! Öyle ise kendi işlerini kendileri görürlerdi onlar da... MHP'nin büyük ümitler bağladığı şeytan üçgenlerinin ilki olan Gaziantep-Kahramanmaraş-Adana üçgeninde bazı hareketler başlamıştır. Bunlar üç hilalci yeni eylem türleridir. Kusa bir birer sonra Kahramanmaraş da emülsiyen yapıldığı bir operasyon. "Eski Türkleri Kurtarma Ordusu" ve "Türk Yıldırım Komandoları" adlı iki gizli örgüt gün ışığına çıkarıldı. Bu arada MHP tarafından başlatılan bir afiş Ankara'da Yenimahalle sokaklarına asılmıştır. Afişin üzerinde "Eski Türkleri Kurtulana Kadar Mücadele" sloganı yazılmıştır. MHP yöneticileri, bu sloganla Üç Hilalci partiye yeniden insanlarını sağlamayı ummuştur.

Anak Ülkü Ocakları içindeki kaynaşına daha da büyümüştür.

GÖZBOYASI

MHP bu yığınla ortantını almek için Kırıkkale'de bir yürüyüş ve miting düzenledi. Türkiye'nin bu taktik Kırıkkale'ye çok az kişinin gelmesi nedeniyle başarıya ulaşamamıştır. MHP Genel Başkanı bu işe çok içermiştir. Milletçiler nasıl gelmezdi? Hemen kendisini besleyen örgütü sermaye kaplarına koşmuş

Ankara'da yapılacak büyük yürüyüş ve mitingine yardım yapılmasını istemiştir. Bu çıkışı etkiledi. Çok büyük paralar harcanarak yurdun çeşitli illerinden ne kadar faşist dokümanı varsa Ankara'ya getirildi. Ankara'nın çeşitli yerlerinde "İaşe merkezleri" kuruldu, yatacak yerler temin edildi ve ertesi gün Ankara'da yürüyüş gerçekleştirildi. MHP yöneticileri yürüyüşten çok memnundular...

Olaylara gerçek yüzü ile bürünen altında antıyordur. Kusa bir birer sonra AP'nin "yeni muhalefet taktiği" gün ışığına kavuştu. AP yönetim kadrolarından bazı haberlere göre, "CHP ile mücadele" görünümünde altında tüm milletçiler için parti bayrağı altına çağırılmasa savaş verilemezdi. AP buna kararlıydı. Böyle de oldu. AP teşkilatı üst üste Samsum ve İstanbul mitinglerini düzenledi. AP İstanbul'da miting yaparken aynı gün MHP'de Erzurum'da miting ve yürüyüş yapıyordu.

AP kendi güçleriyle bu miting isteğini elde etmiştir. Büyük para aktulmuş ama iyi-kötü bir miting yapılmıştır işte. AP bu arada bir oyun oynamıştır gizli kapaklı. MHP'nin Erzurum mitinginde destekler gibi görünüyordu. Bu amaçla Trabzon AP il örgütü 8 otobüs girisine ait 40 otobüs kiralanmış ve Trabzon'dan Erzurum'a MHP'li taşınmıştır. AP "biz milletçilerin yandayız her zaman da yandım olacağız" demek istiyordu. Ancak Trabzon örgütünün dışında MHP'nin Erzurum mitingine yardım eden bir AP örgütü de yoktu. Akane Erzurum'u çevreleyen illeri AP örgütleri propagandalarını yapmışlar ve seyahat acentalarıyla anlaşarak İstanbul'a çok önceden yolcu rezervasyonu yaptırmışlardı. Biletler İstanbul seyahatine (!) gi-decekler dağıtılmıştı bile.

DERNEK PARÇALANIYOR

AP bütün bunlarla kalmamıştır. Oyuna Ülkü Ocaklarındaki bölünmenin üzerine giderek ve olayları kullanarak devam etti. Konya'da Ülkücü Gençler Derneği adı ile bir dernek kuruldu. İlk başta Ülkü Ocaklarına benzetilen bu der-

nek aslında Ülkü Ocakları içindeki bazı gelişmelerin sonucuydu. Bu derneğin başına da, Ülkü Ocakları Derneği genel başkanlığından istifa eden Muhsin Yazıcıoğlu getirilmiştir.

Yazıcıoğlu Demirel'den gelen ısrarla dayanamamış ve Ülkü Ocaklarını Üç Hilalciye bırakarak AP safına katılmıştı. Muhsin Yazıcıoğlu'nun peşine bir süre de MSP düşmüştü. Yazıcıoğlu, İslam-Türk sentezine inanmıştı ama MSP'li olamazdı! O kendine en yakın parti olarak AP'yi görüyordu artık!... Elbette AP'li olmak kendisi için de faydalıydı! Ülkü Ocakları Başkanı iken bir devlet kuruluşunda üst kademe yönetimine gelebilmiş miydi? Hayır. Ama AP'li olsaydı bu böyle olmazdı. Hele hele gelecekte AP tek başına iktidara gelirse işte o zaman bir köşeyi dönmese pekala mümkündü.

Dernek hemen faaliyete geçti. Ülkü Ocaklarının AP'ye daha yakın olan ve Üç Hilalciye karşı duran şubeleriyle temasa bağlandı. Bunlardan Hatay ve Bolu'dan olumlu cevap geldi.

Bu arada Ülkü Ocakları yönetimi de boş durnuyordu. Ülkücü Gençler Derneğinin çalışmalarını yakından izliyor, ancak gelişmelere engel olamıyordu.

İNSİYATİF AP'YE GİDİNCE

MHP kazanı kaynarken, AP'nin desteklediği Ülkücü Gençler Derneği çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bunun üzerine Ülkü Ocakları'nın bir üst kuruluşu hatta bir konfederasyonu durumunda bulunan Büyük Ülkü Derneği Yayladağ, Reyhanlı, Fatma; Altınöz, Erzincan, Akçakoca, Düzce ve Gerede Ülkü Ocakları Derneği şubelerini kapatmış, gerekçe olarak da, bu derneklerin başarılı çalışma yapamadıkları belirtilmiştir.

Ancak gerçekte, olayın yüzü başkaydı. "Başarılı" çalışma yapamadıkları için kapatılan Yayladağ ve Reyhanlı ilçelerindeki Ülkü Ocakları şubeleri genel seçimlerde kendilerine göre iyi çalışmışlardı. Sonunda MHP Hatay ilinde 154 oy farkla milletvekili çıkartamamıştı. Bolu'da aynı durumdaydı. Ülkü Ocakla-

rı bu illerde insiyatifi AP'li gençlere kapmıştı. Üç Hilalci'nin bu operasyonu, bu şubelerin Muhsin Yazıcıoğlu'nun Konya'da genel başkanlığına getirildiği Ülkücü Gençler Derneği'ne katılma eğiliminde olmaları nedeniyle yapılmıştı. Şubeler yeni derneğe katılmadın, hiç olmazsa tabanı da şube ile birlikte AP'ye kapıtmamak için kapatılmışlardı.

Bu arada MSP'ye iç-düşürüş kadar önce geçen Ali Batman'da önemli işler peşindeydi. Bilindiği gibi Batman, 12 Mart dönemi ve takip eden dönemde Ülkü Ocakları Genel Başkanı olarak faşizan eylemlerde hatırı sayılır başarılar kazanmıştı!

İslam-Türk sentezinin savunucusu olan Batman, bu başarılarına rağmen (!) MHP ve Ülkü ocakları içinde fazla tutunamamıştı. Aslında Ali Batman daha çok "İslamcı" karakterde bir kişiydi. Sonunda MSP'ye geçmişti.

MSP'nin Konya'daki mitinginin organizasyonunda Ali Batman'ın saflarında, "Mukaddesatçı Gençlik" ona emanet ediliyordu!...

FAŞİST HAREKETLENMENİN TABLOSU

Aynı mitingde Ülkücü Gençler Derneği Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun da bulunduğu görülmüştü. Yazıcıoğlu, ortaklık pek fazla görünmekle birlikte üzerine düşen işleri yapmıştı. Bir yandan Batman, bir yandan Yazıcıoğlu, görevlerini yapmışlar MSP'ye Konya'da bir "sehit" armağan etmenin üstesinden gelmişlerdi!...

Artık ne varsa "şiddet" de vardı ve MSP'de, bu cephede boşluğu duyulan rolünü yüklenmekte gecikmeyecekti. Türkiye'deki faşist mirasların ideolojik ve politik hareketlenmelerine bakarken bir ganster serüveninin çerçevesini göz ardı etmek gerekcektir.

CHP'lilerin ve yetkili hükümet üyelerinin her farasata "gelin barış, huzur ve kardeşlik içinde olalım" dedikleri ve dedikleri oranda iyi aldıkları faşist hareketlenmenin tablosu özetle budur...

Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç:

■ Banka işkolunda sendikal örgütleri ne durumu ne düzeydedir?

○ Türkiye'de banka emekçilerinin sendikalaşma durumunu iki ayrı kategoride incelemek gerekir. Bu da bankaların iki grupta toplamayı zorunlu kılıyor. Kamu Bankaları, Özel Bankalar.

Kamu bankalarında çalışan emekçilerin büyük çoğunluğu, %99'u "memur" statüsünde çalışıyor. Dolayısı ile sendika hakları yok. Toplu İş Sözleşmesi ve grev haklarından söz etmek ise bundan dolayı olanaklı değil.

Sendikalaşma özel bankalarda çalışan emekçiler için sözkonusu. Özel banka emekçileri için statüsünde. Bugünkü durumda banka işkolunda sendikalaşma sözü otomatik olarak özel bankaları kapsıyor.

Bu çerçevede banka emekçilerinin çoğunluğu "işyeri" sendikalarındadır. "İşyeri" sendikalarla örgütlü durumdadır. Bu işyeri sendikalarının yönetiminde Genel Müdür Yardımcıları gibi üst düzeyde görevliler vardır. Sonuç olarak işverenler ayrı zamanda sendika yönetiminde de. Osmanlı Bankası emekçileri gibi pek az banka emekçisi, bu sarı çemberin dışında gerçek sendikal örgütlenmeye kavuşmuş durumdadır.

■ Osmanlı Bankası ile yaptığınız 2. dönem toplu iş sözleşmesi hamiyonunda çok beğenildi. Sözleşme neler sağlıyor?

○ İşçinin, demokratik-merkezciyle işleyiş içinde söz ve karar sahibi olma ilkesini kullanması halinde, başarılmasa çok sendikal mücadele tanımlıyor. Sözleşmenin birinci getirdiği bu doğrunun bir kez daha kanıtlanması oluyor. Bunu iyi kavrayabilmek için sözleşme mücadelesinin başından sonuna kadar gelişimi kuşaca özetlemek gerekir. Bu

İŞÇİLER SENDİKALARI ZORLAYACAKTIR

SOSYAL-İŞ SENDİKASI'NIN OSMANLI BANKASI İLE İMZALADIĞI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNE, YÜRÜYÜŞ'ÜN ÖNCEKİ SAYISINDA DA DEĞİNLİMLİ. SÖZLEŞME, ÇEŞİTLİ YÖNLERİ İLE İŞÇİ KESİMİNDE, ÖZELİLE BANKA İŞKOLUNDA ÇALIŞANLAR ARASINDA ÖNEMLİ YANKILAR UYANDIRDI. SOSYAL-İŞ SENDİKASI GENEL BAŞKANI ÖZCAN KESGEÇ, YÜRÜYÜŞ'ÜN BU KONUDAKİ SORULARINI ŞÖYLE YANITLADI:

yöntem sendikamızın temel ilkelerinden birisi.

1. Dönem sendikamızına sona ererken, sendikamız tüm üyelerine anketler dağıtıldı. Bu anketlerle üyelerimizin istemlerini belirledik. Bunun yanı sıra, şubelerimiz teknik komiteler oluşturdular. Bu komiteler mevcut toplu iş sözleşmesinin teknik eleştirisini ve gelecek için işyeri somutu ile ilgili teknik önerilerini kapsayan birer rapor hazırlayarak Genel Merkeze gönderdiler.

Bunlar, sendikanızın toplu iş sözleşmesi bürosuna değerlendirilerek bir ön taslak hazırlandı. Bu ön taslaklar, analizimizin uyarınca işyerindeki tüm üyelerin katılması ile oluşan işyeri kurullarında tartışılarak, görüşler Genel Merkeze gönderildi. Genel Merkeze ayrıca belli yerlerde toplantılar düzenlendi. Bunların ışığında ön taslak yeniden gözden geçirilerek işverene verilecek teklif hazırlandı.

İşçilerin en geniş katlıkları bu süreç, onları istemlerini amanaşsa savu-

nacak duruma getirdi. Ve başarılı sözleşme sonuca ortaya çıktı. Sözleşme kazanımları başında yer aldı. Ayrıntıya inmeden net kazanımları bir kez daha belirtmekte yarar var. İlk kez ülkemizde kafa ve kol emekçisi aynımı kaldırılarak tüm banka emekçilerinin haftalık 40 saatlik çalışmaya kavuşmaları sağlandı.

Asgari ücret 4 bin TL olarak belirlendi. Bu miktar yasal asgari ücretten 700 TL fazla.

Ücret zamları ve diğer sosyal haklar dahi artışlarla % 150'nin üstünde bir zam sağlandı. 40 - 42 - 44 günlük kıdem tazminatları alındı.

4 işçi 3 işverenden oluşan "merkez kurulu" kararı olmaksızın işçinin iş yasasının 13. ve 17. maddelerine göre işten çıkartılmayacağı kuralı getiren bir antidemokratik maddeler işlemez hale getirildi. İş güvenliği işçinin kararına bağlandı. Bu da banka işkolunda ilk kez gerçekleştirildi.

■ Banka emekçilerinin sarı sendikal

Örgütlenmelerden kurtulmak için önelirleriniz ve çabalarınız nelerdir?

○ Öncelikle bir tesbitte yarar var. Bugün ülkemizin somut ekonomik durumu ve kitlelerin gelişen demokratik mücadeleleri, banka kesiminde de işverenleri bu "sarı" sendikalarla bu halleriyle bile tahammülsizliği getirmekte. Bu durum aynı zamanda, banka emekçileri açısından karşıt tutuma, yani ileric sendikalarla örgütlenme yönelimini de içinde taşımaktadır. Bu yönelimi, güçlendirmek ve örgütlemek gereklidir.

Burada örnek mücadeleler önemli olduğu insanıyor. Bu açıdan Osmanlı Bankası toplu iş sözleşmesi etkili olmaktadır. İşçiler sendikaları zorlayacaklardır. Hericlik satmak aynı işlevi görenler dahi "gerçek" yerlerine oturmak zorunda kalacaktır. Osmanlı Bankası yerelinde bu mücadele bu yönlü ile genel mücadeleye katkı sağlayacaktır. Bunun izleri daha şimdiden görülmeye başlanmıştır. Çabamız bu yolda sürecektir.

DOĞUDAN ESEN NATO RÜZGARI

ÇİN YÖNETİMİNİN ULUSLARARASI SORUNLARDAKİ BÜTÜN "GÖRÜŞ"LERİNİN TEK BİR MESELE, SOVYET DÜŞMANLIĞI VE ULUSLARARASI GERİCİLİKLE İŞBİRLİĞİ TEMELİNE DAYANDIĞI BİLİNMEKTEDİR. ULUSLARARASI YUMUŞAMA VB. GİBİ GÜNÜMÜZÜN İVEDİ SORUNLARINDA ÇİN YÖNETİMİ EN GERİCİ ÇEVRELERLE AYNI GÖRÜŞÜ PAYLAŞMAKTADIR

Çin yönetiminin Dışişleri Bakanı Huang Hua geçtiğimiz hafta içinde Türkiye'yi ziyaret etti. Huang, Ankara'daki hükümet yetkilileri ile çeşitli düzeylerde temaslarda bulundu. Huang'ın gezisi sırasında Başbakan Ecevit ve Dışişleri Bakanı Ökçün, Türkiye'nin Çinle ilişkileri konusunda açıklamalarda bulundular. Maoçu diplomasiinin bir numaralı adamı da, ülkesindeki yönetimin dünya politikasını Türkiye kamuoyuna reklam edebilmek için gazetecilerle sık sık buluştu. Bu arada büyük basın Huang'ın gezisine özel bir anlam vermeye çalıştığı dikkatlerden kaçmadı. Yerli maoçu kamp ise, bir yandan sahibinin ses propagandasına hız verirken, diğer yandan da amea hasreti gideren küçük çocukların çığlıklarıyla gültü koparmaya girişti.

HANGİ RÜZGAR ATTİ?

Çin Dışişleri Bakanının görünüşte alga bir diplomatik gezi niteliği taşı-

yan Türkiye ziyareti, gerçekte bilinci bir zamanlamanın ürünüydü. Huang'ın dört yıl önce Tıan Güneş'in Pekin'e yaptığı gezili iade etmesi bir bakıma son derece olağan bir gelişmeydi. Ne var ki, Ankara'daki diplomatik çevrelerden yayılan haberler, iade ziyaretinin özellikle geçen hafta içine sığdırıldığını gösteriyordu. Günaydın Gazetesi yazarı Teoman Erel, bu kaynaklara dayanarak, Huang'ın Zaire, Belçika ve Hollanda'ya yapacağı gezi programına Türkiye'nin son günlerde dahil edildiğini bildiriyordu. Türkiye ziyaretinin Başbakan Ecevit'in Moskova gezisinin bemen öncesine raslatılabilmesi için Huang'ın seyahat programı alalece değiştirilmiştir.

Huang'ın özellikle geçen hafta içine sığdırılan Türkiye ziyaretini, sadece Ecevit'in Moskova gezisi öncesinde bu geziye gölge düşürmek amacıyla açıklama kuşkusuz mümkün değildir. Huang'ın ziyareti, yalnız Ecevit'in Moskova gezisinin öncesine değil, aynı zamanda Ankara hükümetinin NATO merkezleriyle pazarlıklarının yoğunlaştığı bir döneme

Huang'ın Türkiye'ye atan rüzgar, emperyalizm tarafından estiriliyor

raslatılmıştır. Böyle bir dönemde Çin Dışişleri Bakanı'nın, NATO'nun meziyetlerini, soğuk savaşın fazlıklarını, silahlama yarışım erdenlerini öven diplomatik "reklam broşürlerini" rantasına doldurmak apar topar Türkiye'ye gelmesi bir raslantı değildir.

HUANG'A HU ÇEKENLER

Huang'ın Türkiye ziyareti boyunca Ecevit hükümetine ve Türkiye kamuoy-

una iletmek için didinip durduğu mesajın özü, Türkiye'nin NATO ile bağlarının güçlendirilmesi, silahlama yarışına daha büyük bir hız verilmesi zorunluluğudur. Huang, yalnız Türkiye'nin NATO da kalmasını sözde A kdeniz'de barışın korunması için önem taşıdığını ilan etmekte kalmamış, aynı zamanda "Sovyet tehdidi" masalı en ilkel bir üslupla yeniden piyasaya sürmüştür. Huang, meşhur "Sovyetler Birliği'nin Batı Avrupa'ya kanatlardan kuşatması teorisini", Dışişleri Bakanı Ökçün'ün verdiği yemekteli konuşmasında dildin düşürmemiştir. Maoçu diplomasiinin temsilcisi-ne göre, böyle bir strateji izleyen Sovyetler Birliği, "Orta Doğu, Afrika ve diğer bölgelerde azgın saldırı, yayılma ve yıkıcılık faaliyetlerine girişmiştir." Bu sözlerle Türkiye, "Sovyet tehdidi"nin baş hedeflerinden biri olarak gösterilmeye çalışılmaktadır. Daha açık bir deyişle, Türkiye Sovyetler Birliği'ne karşı silahlama yarışına daha aktif bir biçimde katılmaya çağrılmakta, özellikle topraklarımızdaki Amerikan ve NATO saldırı işlerinin korunması ve güçlendirilmesi için davetیه çıkarılmaktadır. Huang'ın bu sözleri açığa faşist basının sayfalarında en cıvıltı övgülerle göklere kaldırılmış; Huang yerli antisovyet, Amerikancı koronun asoslisti adeta omuzlara kaldırılmıştır. Bir yanda bu olurken, burjuvazi Çin'i sola yönelik potansiyel yanlış kanallara sürükleyecek bir ideolojik ambargo olarak da görmektedir.

MOŞTERİ KIZIŞTIRMA

Huang'ın böyle bir programa alalecele Türkiye'ye dınenlediği gezinin, Washington'daki NATO Zirvesinin hemen ertesinde gerçekleşmesi ve gezinin diğer iki durağanu Brüksel ve Zaire olmasa, karanlık tabloyu tamamlamaktadır. Brüksel NATO'nun başkenti, Zaire ise NATO'nun Afrika'da kendisine seçtiği en yeni hareket sahnesi. Washington'da NATO'nun yeni silahlama maratona programının onaylandığı, bu arada NATO şeflerinin soğuk savaş hortları r. ak için sahte bahaneler yaratma peşine düştüğü bir dönemde Çin Dışişleri Bakanı, Ankara'ya, NATO'nun güneydoğu kanadının güçlendirilmesi için akıl hocalığı işleviyle gemişir. Zaire'deki

ANARŞİ NASIL ÖNLENİR?

Türkiye'de herkes, anarşinin nasıl durdurulacağı üzerinde konuşuyor. Aslında konuşanların çoğu da biliyor ya anarşinin nasıl önlenemediğini, gerçekleri açığa koyan pek ilerine gelmiyor.

Burada bağından geçen bir olayı anlatarak eğileceğini ben de "anarşi" sorununa. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde okuyorum. Bir gün toplu halde ders vermiyorduk. Elektrik fakültesi-ne yaklaştığımızda üç koldan saldırıya uğradık. Faşistler, demirler zincirlerle üzerimize saklıyorlardı. Bir yarıncı ise, 10-15 metre derinliğinde bir çukurdu.

Saldıran kurtulmak için bu boğuşa atlayarak oldu. Çeşitli yerlerinden yaralandılar. Geride kalanlar da çeşitli yerlerinden yaralar alıyorlar. Neyse, olayın sonunda çevredeki jandarma sayıstı çağalıyor da, gıöö dünnüş saldırgan faşistler yokalanabiliyorlar. Sonunda saldırganlarla birlikte hepinizi karakola sevk ediyorlar. Akşam kadar karakolda bekliyoruz ve sonra hepinizi birden salıveriyorlar. Tabi, salıverdikleri da. Onlardan tek farkımız, bizim tedavi görmemiz!

Bütün bunlar MC döneminde oldu. Sonra biliyorsunuz MC gitti. Sonunda, sandıkta sakladığı yöntemlerle anarşiyi önleyeceğini sanan "umut hükümeti" kuruldu. İşte bundan sonra ellerini hismildatmayan savatlar, örgütler işe koyuldular. "Anarşist" aranmaya başladılar. Saldırıya uğrayan da, saldırganı da sorguya çekiyorlar, bastırıyorlar cezayı, işliyorlar dosyaya. Saldırıya uğrayıp yaralanan ve gıkayıcı olanlara da saldırganlara da ceza. İşte "umut hükümeti"nde adalet böyle işliyor.

Karakuşun adaletini ayrıca anlatma-

ma gerektir. "Her türlü ne karşıyız diye tekerleme yapanlar, saldırgan saldırıya uğrayan aydınlarımızı sadece sözleri, vadeleri husuda kalacaktır. Kimse inanmayacaktır onlara."

Hakan Yıldırım / TRABZON

ECEVİT'İN FİKRİ NE?

Sözlerime bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde yayını istikrarlı bir biçimde sürdüren derginizi kutlayarak başlamak istiyorum. Yürüyüş'e emeği geçen tüm dostları başarılarından dolayı kutluyorum. Başarılarının devamını diliyorum.

Bir emekçi olarak hafamın taklidettiği bir nucele var. Renkli basında bir Ecevit kampanyası sürüp gidiyor. Yok ambargoyu halletmiş, yok Carter'i dize getirmiş ve daha nice. Merak edip gittim CHP'nin programını okudum. CHP programında şöyle deniliyor, "Dünyayı hollüce, değişimini engelleyici, uluslararasıda yakınlaşmayı ve gelişmesini engellediği da gereği olan etkileşimi güçleştirici bloklama politikaları artışı sürecini sürdürmüştür."

Peki, bizim de üyesi bulunduğumuz, NATO, CENTO türünden bloklama politikası koymayı mı istiyor? Ecevit kendi programını benimsiyor mu? Belki de sayın Ecevit kendi partisinin programına böyle bir maddeyi koymuş olmalıdır.

Bugünkü konumu ile CHP'nin emperyalizmle ilişkiler ve NATO sökonu olduğu diğer burjuva partilerinden farkı nedir, doğrusu merak ediyorum.

Yürüyüş'e ve Yürüyüş okurlarına selamlar.

İbrahim Şen / Kemalpaşa-İZMİR

**YÜRÜYÜŞ
okurlarından**

HUANG'IN TÜRKİYE ZİYARETİ BOYUNCA ECEVİT HÜKÜMETİNE VE TÜRKİYE KAMUOYUNA İLETMEK İÇİN DİDİNİP DURDUĞU MESAJIN ÖZÜ TÜRKİYE'NİN NATO İLE BAĞLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ, SİLAHLANMA YARIŞINA DAHA BÜYÜK BİR HIZ VERİLMESİ ZORUNLULUĞUDUR.

emperyalist müdahaleye açıkça silahlı kuvvet göndererek katılma vaatlerinde bulunan Çin yönetimi, NATO'nun Doğu Akdeniz'e ilişkin planlarını da yeni bir ambalaj içinde piyasaya sürme işlevini üstlenmiştir. Böylece Türkiye'deki anti-sovyetizm müstahkemleri de yeniden kızıştırılmaya çalışılmaktadır.

Maocu Çin yönetiminin Dışişleri Bakanı Ankar ve İstanbul'daki temaslarını sürdürürken yerli Maocu bakanın son aylarda ayanı kabaran soğuk savaş kıskırtıcılarına övgüler dizesini dikkatlerden kaçırmıştır. Günlük maocu ceride, soğuk savaşın ABD'deki en azılı şampiyonların başı Brzezinski'yi barış meileği gibi gösterme çabasına girmiştir. Aynı ceride, son günlerde Brzezinski'nin krdığı diplomasi potlamları tevii etmek için ABD Dışişleri Bakanı Vance'in yaptığı açıklamaları bile "Sovyet tebdidinde teslimiyet" in bir örneği olarak göstermeye kalkmıştır. Maoculuğun soğuk savaş şakşaklığına özellikle kız vermesi, Çin Dışişleri Bakan'ın gezisinin, NATO merkezlerinin uluslararası ortamı yeniden gençletirmek için başlatıkları yeni kampanyaya ile ailo skıya ilişkin olduğunu göstermektedir.

DİPLOMASİ KURALLARININ ÖTESİNDE

Huang'ın gezi sırasında Türkiye ile Çin arasındaki ekonomik ilişkiler konusu, yuı denemek kadar geri plana itilmiştir. Huang'la hükümet yetkilileri arasındaki görüşmeler sonunda, sadece iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin bir tasarruun incelenmesi üzere Çin tarafına verildiği açıklanmıştır. Bu durum, Çin Dışişleri Bakanu'nun gezisinin, içinde bulunulan günlerde gerçekleşen yalnızca politik amaçlar için düzenlendiğini gösteren bir başka kanıttır. Gezi öncesinde ekonomik ilişkiler konusunda hemen hemen hiçbir hazırlık yapılmadığı, bu konuya görüşmeler arasında'adeti yerini bulsun' biçiminde yer verildiği anlaşılmaktadır. Özellikle Çin heyeti, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerle ilgili hiçbir somut öneri sunmamıştır. Türkiye'yi "Sovyet tebdidinden kurtarma" (!) telaşına alelece zamanlaması yapılan gezi için, Çin heyeti, "ekonomik işbirliği" gibi "sudan" konularda gerekli hazırlığı yapacak vakit bulamamış olsa gerektir.

Huang'ın Ankara'daki temasları sırasında gerek Başbakan Ecevit, gerekse Dışişleri Bakanı Ökçün, "iki ülke arasında hiçbir sorun olmadığını", "pek çok konuda görüş birliğine ya da benzerliğine" ulaşıldığı yönünde açıklamalarda bulunmaya özellikle dikkat ettiler. Ökçün, özellikle "uluslararası yeni ekonomik düzen, gelişmekte olan ülkelerin durumu" gibi konularda Huang'la tam bir görüş birliğine varıldığını açıkladı. Bu açıklamalar, kuşkuuz, bir yönüyle olağan diplomatik ifade kullananı yanstmaktadır. Ne var ki, bu tür ifadeler Maocu' in yönetimi ile ilişkiler gibi bir konuyu ilgilendirdiği ölçüde, kaçınılmaz olarak diplomatik kuralın ötesinde bir anlam kazanmaktadır.

HANGİ "GÖRÜŞ BİRLİĞİ"?

Çin yönetiminin uluslararası sorunlardaki bütün "görüş"lerinin tek bir temele, Sovyet düşmanlığı ve uluslararası gerçeklikle işbirliği temelinde dayandığı bilinmektedir. Uluslararası yunuşama, nükleer ve konvansiyonel silahlanma, askeri blokların geleceği, dünyada sıcak savaş noktalarının ortadan kaldırılması

gibi günümüzün en acil sorunlarında Çin yönetimi en gerici soğuk savaş taraftarlarıyla aynı tutumu paylaşmaktadır. Bu apaçık olgu karşısında, Ecevit hükümetinin, Çin yönetimiyle hangi uluslararası sorunlarda "görüş birliğine" varıldığını açıkça ortaya koymalıdır. Böylece önemli bir soru karşısında "evlemler evlemler" taktiğine başvurulması, Maocu Çin yönetiminin, Türkiye'nin özellikle Sovyetler Birliği ve İtaliye, antiemperyalist ülkelerle ilişkilerine gölge düşürme tuzağına kapılmak anlamına gelecektir.

Dışişleri Bakanı Ökçün'ün görüş birliğine varılan konular arasında aydıldığı "yeni uluslararası ekonomik düzen" konusunda da Maocu yönetimin bilinen tutumu, genç bağımsız devletleri Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist dünyaya karşı kıstırması, onları emperyalizmin yeni sömürge politikasına teslim etme amacına yöneliktir. Huang'ın bu konuda kullandığı tımtumuklı sözlerin arkasında, meşhur "üç dünya" teorisinin, genç bağımsız devletleri dünya devimci güçlerinden koparıp yalnızlığa itme, maceracılığa sürüklenme niyeti yatmaktadır.

KIBRIS OLTASI

Ecevit hükümetinin, Çin yönetiminin özellikle Kıbrıs konusunda politikasından destek bulunmaya çalıştığı anlaşıyor. Gerçekten de Hua Ankara'daki açıklamalarında, Kıbrıs sorununun, uluslararası kapsama genişletilmeden sadece "İlgili taraflar" arasındaki görüşmelerle çözümlenmesi gerektiğini öne sürerek Ankara'nın görüşünü desteklemiştir. Huang'ın bu açıklaması, çoğrudan doğruya, Kıbrıs sorununun BM çerçevesinde çözümlenmesi girişimlerini sabote etmeye, sorunu Türkiye ile Yunanistan arasında bir "NATO içi aile sorunu" olarak göstermeye yöneliktir. Huang, böylece bir kere daha NATO adına akıı hocalığı yapma işlevini üstlendiğini göstermiştir. Bu konuda Ecevit hükümetinin Maocu Çin yönetimiyle "görüş birliğine" varması bir sirpriz değildir ama, bölge ve dünya barışı adına büyük bir talihsizliktir.

Milliyet başyazarı Abdi İpekçi'nin geçen Perşembe günü Huang'ın gezdi' hakkındaki yaptığı yorum, hem gezinin amacını hem de Ecevit hükümetinin konuya bakış açısını sergilemektedir. "Durum" yazarı, Huang'ın gezisinin, doğrudan doğruya Çin yönetiminin Sovyet düşmanlığı politikası için yeni mevziler elde etme amacına yönelik olduğunu gizelemektedir. Daha da ileri giderek, Çin yönetiminin, "Türkiye'nin NATO ile bağlarını gevşetin Sovyetler Birliği ile ilişkilerini pekiştirme" olasılığı karşısında duyduğu telaşı haklı göstermeye çalışmaktadır. Fakat bunun yanı sıra, Çin yönetiminin Ankara'dan beklediği açıkça Sovyet düşmanlığı politikasını, Ecevit hükümetinin bu dönemdeki tutumuna "tamamen" uygun düşmediğini de eklemektedir. Bu karşılık, Türkiye'nin Çin'e kurup geçireceği ilişkiler, Ecevit hükümetinin izlemek istediği "çok yönlü politikaya" uygun düşeceğine iyi sinmektedir.

YAPILMASI GEREKEN

Ecevit hükümetinin tutumunu yansıtan bu yaklaşım, "çok yönlü dış politika" gerekeceği anksında, Maocu Çin yönetimi ile kurulacak ilişkilerin Sovyetler Birliği'ne karşı politik manevraların malzenesi olarak kullanılmasını

Kars olaylarının ardında , burjuvazinin hesapları var

Türkiye'de burjuvazinin oynamak istediği oyunların özellikle son zamanlarda Doğu ve Güneydoğu'da yoğunlaştırılmaya çalışılmasına, YÜRÜYÜŞ'te siirekl olarak değinildi.

Malatya, Elazığ, Maraş ve Hatay'dan sonra Kars da burjuvazinin ve faşizmin "pilot bölgeleri" aramasına katılmış benzermektedir. Sınırdaki yer almasının yanı sıra, Kars'ta öteden beri ilazici-sosyalist birkimin ileri boyutlarda oluşu, Kars'ı boy hedeflerinden biri haline getirdiği gibi, aynı zamanda olaylara daha "ince" provokasyonlarla yaklaşılmasını konusunda burjuvaziye ipuçları vermektedir. Daha açığı başka yerde olanlardan pek söz edildigi görülmeyen gerici partilerin ilkerleri "Kars kalesine çekilen bayrak" masalını dillerine dolayabilmektedirler. Özellikle son aylarda Kars'ta yoğunlaştırılan olaylara kısaca göz atalım.

AMAÇ VE OYUNLAR

Burjuvazi, diğer ilerinmizin aksine Kars'ta "yapay" çelişkilerden pek fazla yararlanamamaktadır. Bu ilimizin bannırdığı ilericil potansiyeli, burjuvaziye açık baskı, terör ve saldırgan artırmak başka bir yol bırakmamaktadır. Bir başka deyişle diğer illerde "yapay" çelişkilerin körüklenmesi ile az çok "halkın tepkisi" susunverilebilen olaylar, Kars'ta daha yalın cereyan etmektedir. Kars'taki olaylar, ilin birçok ilçe merkezine de sirayet etmiş durumdadır. Ardahan'da bir devimci öğrenci öldürülmüş, bomba atılan, kurşunlanan binalar, işyerleri peşisıra gelmeye başlamıştır. Ardından TOB-DER ile TUM-DER'in birlikte kaldıkları bina yakılmıştır. Provokasyon ortamının nispeten daha yavaş olduğu lğdir'da saldırgan boyutları daha da artmıştır.

Bunların hemen ardından Kars'ta komandolar ilseyi ve sanat okulu hedef alan bombalı, silahlı bir saldırıya girişmiştir. Bu saldırılarda 6 kişi yaralanmış, birçok ilazet tahrip edilmiştir.

Doğu'daki diğer illerdeki boyutlarında olmaması bile mescut yapıyı çelişkilerden yine da yararlanmak isteyen faşistler Azerlerin oturduğu semtlerdeki camilere bomba atıldıkları. Bunun dışında, halkın devimci kışkırlara ve örgütlere saygısını ve sempedini yıkmak için, "devimci kuruluşlara adına" silah zorunla dükkanlardan para toplanmış, dükkan sahipleri tehdit edilmiştir.

Faşistlerin bu açık saldırı ve provokasyonlarını gizleme, örtbas etme çabasıdır. Demirel, sazi eline almış "Ardahan halkının göçe kaçıldığını", "Kars kalesine kızı bayrak çekildiğini" ilan etmiştir. İşin ilğinc yanı, "kızıl bayrak" hikayesinin tüm burjuva partileri için malzeme oluşmasına, CHP'nin de bu meseleye "yan cebimde dursun" biçiminde yaklaşmasıdır.

BURJUVAZİNİN KORKUSU

Burjuvazinin Kars konusundaki kuşkuhan, bu ilimizde ilericil demokrat ve sosyalist muhalefetin gün geçtikçe güçlenmesinden, bu gelişmeyi sindirecek ve törpüleyecek yapay zorlamalarla hareket geçecek geliş bir gerici kitle tabanının bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Kars, Türkiye'de anti-sovyetizm, anti-komünizm çemberinin iyiden iyiye kıldığı illerden biridir. Artık tabu olan birçok mesele halkın günlük tartışma konuları arasına girmiştir. Demokratik muhalefetin güçlenmesi, sosyalizmin, sosyalizmin tartışılmasına da giderek gündeme gelmektedir.

Sakırgan güçlerin Doğu'daki yeni silaıı: Çin

hakkı gösterecek niteliktedir. Böylece bir politika, gerçekte Türkiye'nin uluslararası ilişkilerine çok yönlü bir nitelik kazandırılmasına değil, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerde gıvenazlık havasının hakim olmasına, emperyalizmin bölgedeki provokasyonlarına zemin yaratılmasına hizmet edecektir. Ecevit hükümeti, dış politikasındaki

bulanıklıkları sahte maseretlerle haklı göstermeye çalışmak yerine, bölgede ve dünyada barışın güçlendirilmesinden yana tutarlı girişimlerin benimsenmek zorundadır. Bu da, Maocu Çin yöneticileri gibi soğuk savaş şampiyonlarını kıskırtıcılarına kızılmazı karşılamak için, ancak bu tür kıskırtıcılarına karşıyama kararlılıkla çıkarak sağlanabilir.

TKP PROGRAMI: BİR SO

SÜAVİ DİL MEN

Program, bir partinin eylem kılavuzudur. Türkiye Komünist Partisi Genel Sekreteri İ. Bilen de böyle söylüyor. "TKP uzun süre programız, pusulasız kaldı" diyor. Burada hemen belirtmek gerekir ki, geçmişteki tüm hataların günahını neredeyse bir sinema seyircisi rahatlığı ile partinin daha önceki yöneticilerine yükleyerek işin içinden ayrılmaya çalışmak, "TKP'nin en sonunda kendisi tarafından bir programa kavuşturulduğunu" anlatmak, üzerinde durulması gereken sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

Bu yazıda "TKP Programı"nın nasıl bir "program" olduğunu bazı yönleri ile ele alarak açıklamaya çalışacağız. Bazı yönleri ile diyoruz, çünkü "program" adını taşıyan bu yazıda devrilen çamların tümü ile ele alıp bir kitap kapsamına sığdırılması bile mümkün değil. Bu nedenle, şimdilik çerçevelimiz bir makale ile sınırlıyordur.

YARIM YÖZYILDA DEĞİŞMEYEN

"TKP-Program" adlı broşürde, partinin ilk programının Eylül 1920'de onaylandığı, bu sonucunun ise üçüncü program olduğu belirtiliyor. TKP Konferansı Belgelerinde, son programın 1973 yılında özel bir komisyon tarafından hazırlandıktan sonra, "Konferansı"ta "süreklilik akışları ve uyumluluk ile onaylandığı" söyleniyor.

TKP programının 6. sayfasında, ilk programda "İleri demokratik bir düzen" kuralarak "sosyalizme giden yola ulaşma"nın hedef olarak alındığı yazılı. Daha sonra, 7. sayfada, "O günden bu yana geçen uzun zaman içinde gerek Türkiye'de gerekse dünya çapında değişen sınıf savaşım koşullarında büyük değişiklikler meydana geldi" deniyor.

Arkaandan 27. sayfada "sosyalizme yönelik işçi sınıfı hegemonyasına dayanan ileri demokratik bir düzen kurmanın" eldeki son programın da hedefi olduğu ortaya konuyor. Aradan geçen yarım yüzyıla aşkın süre içerisinde hemen herşeyin değiştiği söyleniyor, buna rağmen döne döne kendini yine aynı hedefin önünde buluyor.

Türkiye'de kapitalizmin, işçi sınıfının, sınıf mücadelesinin 50 yılı aşkın bir süre içinde attıkları adımlar düşünüldüğünde, 1920'lerdeki "hedef" in aynı içeriği ile bugün de varlığını koruması, kimlerin yerinde saydığını göstermesi bakımından hayli ilginçtir.

BİTMEYEN UMUT: "ULUSAL BURJUVAZİ"

Programda dikkati çeken noktalardan biri de, Cumhuriyet döneminin niteliği konusunda söz etmekten titizlikle kaçınılması. Programda, kurtuluş savaşından bir iki cümle ile söz edildikten sonra, ileriye doğru bir büyük açığa yapılıyor ve 1950'lerde NATO keşfediliyor.

30 yıllık bir kapanmanın hiç kuşkusuz "ideolojik" bir yanı vardır. Bu tarihsel es geçmede temel neden, uzun yıllar yarıdemokratik yapılan "ulusal burjuvazi"ye ve solculuk adına kayıtsız gartaz savunusu yapılan Kemalist ideolojiye ters düşme endişesidir. Partinin diğer bir çok yayımlarında olduğu gibi, programda da "ulusal burjuvazi"ye her ne pahasına olursa olsun ilerici misyonları yakıştıran çabaları açıkça görülmüyor.

"Ulusal burjuvazi"ye yönelik bu büyük iman'ın temelinde hiç kuşkusuz işçi sınıfına duyulan güven-sizlik yatmaktadır. Aynı 1971 öncesinde olduğu gibi, "ulusal burjuvazi"ye ters düşmek, onu "içki-türme-mek" için sosyalizm sözcüğünü, "sosyalist Türkiye" sloganını yamaklamaya kadar götürüyorlar işi.

Ne var ki, programda olsun, diğer yayınlarında olsun böyle bir bakış açısı, "ilerici", "anti emperyalist" vb. ifadelerle nitelenen "ulusal burjuvazi"nin Türkiye toplumunun somut koşullarında kimler olduğunu, hangi toplumsal kesitleri içerdikçe en küçük bir açıklık dahi getirilememektedir. TKP son programı ile "ulusal burjuvazi"yi bir kez daha "İmtl var dırmı yok" durumundaki bir totem haline getirmiş.Belirtmek gerekir ki, Cumhuriyet döneminin en militan ulusalcıları dahi "ulusal burjuvazi"yi bu ölçüde kollama durumuna düşmemişlerdir.

"İŞÇİ SINIFININ ÖNCÜ ÖRGÜTÜ" OLMA İDDİASINDAKİ TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI, OKUYUCUYU HAYRETE DÜŞÜRECEK İKELLİKLERİN YANISIRA, MANTIK OLARAK DA TİPİK BİR TABLODUR. ÖZETLE, MDD FETİŞİNİN "TUTMASI" İÇİN, GERÇEKLERE AYKIRI GÖRÜŞLER GELİŞTİRİLMİŞ, OLGULAR TAHRİP EDİLMİŞTİR. BU YAZIDA TKP PROGRAMININ BU YÖNLERİ ÜZERİNDE DURULMAKTADIR.

TKP'NİN MDD'CİLİĞİ

TKP'nin devrim stratejisi, tam tamına millî demokratik devrim tezidir.Ancak 1970'lerde millî demokratik devrim tezinin fiyaskosunun açıkça ortaya çıkmasından sonra, bir sözcük değişikliği yapılarak millî demokratik devrim "ulusal demokratik devrim"e dönüştürüldü. Kusaca, "millî" sözcüğü, yerini "ulusal" sözcüğüne terk etmiş oldu.

Lenin'in deyişle "burjuva nitelikli" olan "Demokratik Devrim" kavramı, yarı feodal ve yarı sömürge bir ülke olan Çin'de ve Japon İmparatorluğu'na yayıldığı bir sırada Mao tarafından "ulusal demokratik devrim" biçiminde formüle edildi. Bu, Çin'in devrim stratejisi idi.

Gerçekten de önce Batılı devletler tarafından, sonra da Japonya tarafından değişik nüfuz bölgelerinde kontrol altında tutulan ve yer yer işgal altında bulundurulmuş Çin, bu durumla bir "yarı sömürge", egemen üretim biçimi açısından da "yarı feodal" bir ülke idi.

Emperyalizmle işbirliği içindeki feodalitenin içindeki bütün sınıf ve tabakaların emperyalizm-feodalite ikiliği ile çelişki halinde olduğu, bu çelişkinin aynı zamanda "hakim" veya "baş" çelişki olduğu tezi geliştirildi.Bu savdan hareket eden Mao, Çin devriminin sömürge statüsünün ortadan kaldırılmasıyla "ulusal", feodalitenin tasfiye edilmesiyle de "demokratik" nitelikte olduğunu, bu nedenle bu hareketin stratejisinin "ulusal demokratik devrim" olduğunu ortaya koyuyordu.

"Yarı sömürge" ve "yarı feodal" olan Çin'de Mao, bu stratejisini, formülasyonundaki çelişki hat-tının her tarafında bulunan tüm toplum kesimlerini "anti emperyalist cephe"ye katarak gerçekleştirilmek durumunda idi. Emperyalistlerin illi ve açık pazar baskısı altındaki yerel burjuvazi bu cephenin önemli bir unsuru idi. Daha da öte Mao, "yurtsever feodal-ler" dahi bu cephenin kaplarını açtık tutmuştu.

Köylülük, Çin devriminin en önemli unsuru, Mao'nun deyişle "devrimin temel gücü" idi. Çünkü köylü gerçekten de illi isyan halinde idi. Silah gücüyle büyük toprak sahiplerinin topraklarını işgal ediyor, girdiği toprakları kolektif olarak işliyor, ürünün emeğe göre paylaşıyor ve bu toprakları feodalilerle hükümet kuvvetlerine karşı silahlı savunuyordu. Çin devriminde köylülüğün "temel güç" alınması da böyle ortaya çıktı. Ve yine bu koşullarda işçi sınıfı ideolojisi, Çin'i li önderler tarafından pek kaale alınmadı.

Çin devriminden ve özelliklerinden bu ölçüde bahsetmemizin nedeni, Çin'li liderlerin, Çin'in sözünü ettiklerini ve Türkiye'den bütünü ile farklı koşullarını TKP'nin olduğu gibi Türkiye'ye aktarmaya çalışmasıdır.

YA TÜRKİYE'DE KÖYLÜLER NE YAPIYOR?

TKP programının 29. sayfasında, "Türkiye, egemen sosyal sistemli kapitalizm olan bir ülkedir" deniliyor. Aynı programın 37. sayfasında ise TKP'nin "demokratik, anti emperyalist, anti feodal halk devrimi gerçekleştirme"yi öngördüğünü öğreniyoruz.

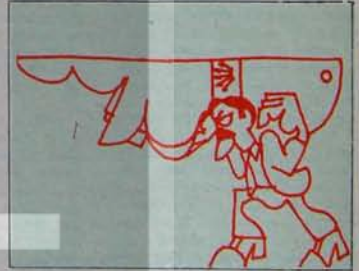
"Egemen sosyal sistemi kapitalizm olan" bir ülkede anti-feodal devrim yapmaya kalkışmak, herhalde tarihte ilk kez TKP'ye nasip olmaktadır.Programın 10. sayfasında "burjuvazi içinde ayrıma sirecinin hızlandığı", "ulusal burjuvazinin, orta tabakaları, işbirlikçi burjuvazi, emperyalizm ve yabancı sermaye

ile çelişmeleri, çatışmaları artırıp sertleştirdiği", "CHP ile gerici partiler arasındaki boğuşmanın bu çatışmanın açığa vurulması" olduğu yazılı.

Programın 30. sayfasında ise "büyük burjuvazinin finans oligarşisi yükselme süreci"nin "burjuvazinin kendi içindeki, büyük tekelci burjuvaziye yıkıma uğrayan burjuvazi arasındaki çatışmaları, savaşımı da sertleştirdiği", "millî burjuvazinin anti-emperyalist, anti-feodal ve anti-faşist yönünü daha da ortaya çıkaran bu gelişme"nin "Ulusal Demokratik Cephe hareketinin doğmasına elverişli bir ortam yarattığı" savunuluyor.

TKP, büyük burjuvaziye karşı mücadeleye soktuğu millî burjuvazinin ya da kendi deyimi ile "ulusal burjuvazi"nin kim olduğunu bir zaman, hiç bir yerde söylememektedir. Ama sıysal planda bir "kolaylık" var. Bu planda, bunun CHP olduğunu söylüyor. CHP'nin emperyalizme ve büyük burjuvaziye karşı "direniş"nin hangi boyutlara ulaştığını (!) tak-dirini okurlara bırakıyoruz.

"Ulusal burjuvazi" cepheye böyle dahil ettikten sonra, sıra köylülüğe geliyor. TKP Programının 34. sayfasında Türkiye köylülüğü ile ilgili olarak karışma-za çıkarılan manzara ise şu: "Bütün bu yıkım, sömürü ve ezgiden kurtulmak direnişli köylüde gelişiyor. Topraklar köylüler, kimi yerde orta köylülerle birlikte, ağı, hazine ve vakıf topraklarına el koyuyor. El koyduğu toprakları kolektif olarak birlikte işliyor, ürünün emeğe göre paylaşıyor ve girdiği toprakları ağa-lara, çiftlik beylerine ve hükümete karşı silaba savunuyor."

Anlaşıyor ki TKP Programı, Türkiye köylülüğünden söz ederken birden şaşırıp kendini Çin'de sanıyor. Bundan sonra "ulusal burjuvazi" ile köylülüğün olunan ikiliye eklenecek savaşığın üçüncüsü ortaya çıkıyor: Ordu.

TKP Programının 55. sayfasında "Ordu" arabaç-lıklı bölünme şunlar var: "TKP ordusu emperyalistle-rin, NATO'nun, işbirlikçilerin, militarist kışın elin-den kurtarmayı öngörür." Nihai ordu kurtarılmak istenmiş diye kâfalar soru takılabilir; hemen ardından esabı mucibesi okuyoruz. Çünkü "ordunun ara-yı-günü erleri ve asubayları ile halktan, emekçi yığınlar-dan gelmelidir." Bundan başka "ordu, memleketle da-lan emperyalistlere karşı Ulusul Kurtuluş Savaşı'nda kurulmuştur." ve de "Bundan ötürü görevi emperya-lizme karşı, işbirlikçilere karşı savaşmak, yurdun bağımsızlık, egemenlik ve halkın demokratik haklarını savunmaktır."

Görüldüğü gibi TKP ordusu yalnız genel görevini belletmekle kalmıyor, "halkın demokratik haklarını

DRUMSUZLUK BELGESİ

savunma" görevini de veriyor. Bölümün son paragrafında "Yurtta ve subayların, erlerin yeni baskınların yanındadır. Anti-faşist, anti-emperyalist cephenin içindedir." denerek, UDC şablonu için üçüncü ayak ta orduun imal edilmis oluyor.

Orduun ana yığı olan "erlerin" ve "asubayların", "Halktan, emekçi yığınardan gelmeliği" yönüyle Çarlık Rus ordusundan daha "emekçi yığın" veya "halk kökenli" bir ordu olduğu görülmüştür. Ama Çarlık Rusya'sının en milliyetçi mensupları dahi böyle bir gerekçeyle dayanarak ordunun herhangi bir "cephe" içinde yerini olduğunu savunmadılar. "Halkın demokratik haklarını savunmak" görevini orduya havale etmediler.

PROGRAM VE SOMUT DURUM

Yukarıda TKP'nin yakm hedefinin "İleri demokratik bir düzen" kurmak olduğunu belirttik. "İşçi sınıfı hegemonyasında" kurulacak böyle bir düzenin sosyalist bir yönetim anlamında alınmadığı, bunun "sosyalizme giden yolu açmayı" öngördüğü açık. TKP de, "İleri Demokrasi" programının genelde üretim araçlarının özel mülkiyeti temeline dayalı olduğunu inkar etmiyor. "İleri demokratik düzen" dedi bütün değişiklikler bu çerçevede içinde ele alınıyor.

Şimdi biz, "İşçi sınıfı hegemonyasında" yapılmak istenen bir devrimin ne tip bir devrim olduğu konusunu bir yana bırakarak, TKP'nin "İleri Demokrasi" programındaki gündemine bakalım. Yalnız burada, "oybirliği" ve "sürekli alımlarla" onaylanmış olan "Program"dan yaptığımız alıntılar, ömle düştüğü ve dil bozukluğuna dokunmadan, olduğu gibi aktardığımızı hemen belirtelim.

"İleri Demokrasi" gündeminin 1. maddesinde, "Medis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar, orantılı temsil, ulusal birlik sistemi, tek dereceli, gizli, eşit genel oylamayla yapılır." deniyor. Bildiğimiz kadınıyla herhang bir program, yapılmak gerek şeyleri yapacakları belirtmek koyar veya var olanın eksiklerini giderici normlar koyar. Bir köy derneğinin programını bile varolan şeylerin olmadığı farzedilerek konmaz. Bu maddede "ulusal birlik sistemi" haric, diğer bütün hususların fiilen var olduğunu söylemeye gerek yok. "Medis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar" in seçimi eğer çift dereceli oylamayla yapıyorsa, oy verenlerin oyları eşit sayılmıyorsa, orantılı sistem değil de çoğunluk sistemi uygulanıyorsa, ve nihayet oy verme işlemi gizli değil de açıkta yapıyorsa, yukarıda konan maddenin bir anlamı olabirdi. Belki de bu taleplerde kendilerince amaçlanan başka bir hikmet var.

Aynı bölümün 2. maddesinde, "Demokratik Hükümet" in "yurt içinde gezil ve yerleşme özgürlüğünü" güvenli altına alması, fiilen sağlanması, talebi var. Mesela Almanya'da çalışan yabancı işçiler için "yerleşme özgürlüğü" kısıtlıdır. Diyelim ki Alman Hükümeti, "Köln bölgesinde yabancılar yerleşik nüfusun yüzde onunu geçemez" diye bir karar almış. Bu oranın üstünde Köln'e yerleşmek isteyen yabancıların izin verilmiyor. Böyle bir durumda, Almanya'da, "Hükümet yabancılar dahil herkes için yerleşme özgürlüğü sağlamalı" dese idi, TKP'nin bu isteğini desteklemek olanaklardı. Ama Türkiye'de "gezi ve yerleşme özgürlüğü" istenile söyleyince söz bulmak gerçekten zor. Belki de Program yazarı Türkiye'den söz ederken, bidden dalgınlığı vurup Almanya'daki bu duruma kafasını takmış. Veya tasarıdaki feodal beylerin, kentlere göç etmek isteyen köylülerin göçünü engellediğini ve bu engellen büyük kentlerdeki "milli burjuvazi"yi işçi bulmada sıkıntıya soktuğunu düşünerek, "Cephe"deki müttefiklik sınıksız gidermek istemiyor.

TKP'nin "İleri Demokrasi" Programı'nın "Gençlik" ara başlıklı bölümün 7. maddesinde, "Üniversitelere özerklik verilmeli." diye bir istek var. Üniversitelere yirmi yıl önce özerklik verildiğini şimdiye kadar duymamışlar, bunu kendilerine yeniden duyurmaya çalışmak nafile.

"İleri Demokrasi" kısmında, TKP'nin "hafta sonu tatili", "8 saatlik işgünü" gibi taleplerini öğrendikten sonra, "Ulusal Kültür ve Eğitim" ara başlıklı bölü-

mün 6. maddesine geçiyoruz. Burada TKP, "Genel, zorunlu parasız ilkököl öğretimi gerçekleştirilmelidir." şeklindeki en ilginç taleplerinden birini koyuyor ortaya. Eğer Programın hazırlanıp onaylanmasının zamanı "Program"ın kendisinde yazılı olmasaydı, bu talebin Cumhuriyet'in ilanından önceki döneme ilişkin bir durumun değerlendirilmesi olabileceği düşünülebilir. 1970'ler Türkiye'sinde bu ülkeye bir haftalık gezi yapan bir turist dahi, "İlkököl öğretiminin genel, zorunlu ve parasız" olduğunu bilmekteydi.

PROGRAM VE MANTIK

Yukarıda TKP'nin "İşçi sınıfı hegemonyasında ileri demokratik bir düzen kurma"yı hedef olarak aldığını belirtmiştik. Program'ın 38. sayfasında, emperyalizmin ortakları olan "İşbirlikçi burjuvazi ile büyük toprak ağalarının egemenliğine son vermek suretiyle, "sosyalizme yönelik demokratik gelişme yolunu açmak" biçimindeki bu hedefin aynı zamanda TKP'nin "yakın ve dolaysız amacı" olduğu yazılı. Ayrıca, "İleri Demokrasi" bölümünün 1. maddesinde "demokratik toplum düzeni" şeklinde nitelenen bu hedefin, "İşçi sınıfının ağır bastığı işçi-köylü bağlaşıklığına, emekçi yığınların, halkın egemenliğine dayandığı" belirtiliyor. Kolaylıkla anlaşıldığı gibi, TKP, "İşçi sınıfının ağır bastığı" veya "İşçi sınıfı hegemonyasında dayanan" bir iktidar biçiminde "demokratik bir toplum düzeni", veya "İleri demokratik bir düzen" amaçladığını söylüyor. Yani bu iktidar, sosyalist bir iktidar değil, sadece ve ancak "sosyalizme yönelik demokratik gelişme yolunu açacak" bir aşama olarak konuyor. Bu aşamada iktidar veya "Düzen" in programı, "İleri Demokrasi" bölümünde maddeler halinde sıralanıyor.

"İleri Demokrasi" programının bazı maddelerinde, TKP, işçi sınıfının temsilcisi olduğu savıyla, "İşçi sınıfı ağır bastığı", veya "hegemonyasındaki" "demokratik hükümet" adına normlar, kurullar koyuyor. Programın 1. maddesinde, "Medis, yersel, özerk ve yöresel bütün organlar..." eşit genel oylamayla yapılır." deniyor. 5. maddede, "TKP, ırk ve ulus aşığına karşıdır, her ulusun kendi dilinde okuması, yazması, devlet dairelerinde konuşması, yayını yapması serbesttir." deniyor. 8. maddede, "Hiçbir yükse memurun aylığı uzman bir işçinin aylığının iki katını aşamaz." deniyor. Program'ın "İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları" ara başlıklı bölümünün 3. maddesinde, "Haftalık ve yıllık ücretli dinlenme izni uygulanır." deniyor. "Köy Emekçileri ve Demokratik Toprak Reformu" ara başlıklı bölümün 3. maddesinde, "Tarunda bütün yabancı işletmeler, tarım tekelileri, aracı kumpanyalar devletleştirilir." deniyor. TKP'nin böyle kurullar koymasını kendi bileceği iş. Doğru veya yanlış, kendince uygun bulduğu kurulları koymuş oluyor burada. Ama Program'ın müttekup maddelerinde

de veya aynı maddenin bir sonraki paragrafında bir bakıyorsunuz ki, TKP, bir cümle önceki yöneticilik, hükümetlik konusunu bir yana bırakarak, kendini muhalefette buluyor ve "Demokratik Hükümet"ten dilek ve taleplerde bulunmaya başlıyor.

"İleri Demokrasi" Programı'nın 2. maddesinde, "Demokratik hükümet" diyor TKP, "yurt içinde gezil ve yerleşme özgürlüğünü güvenli altına almalı, fiilen sağlanmalıdır." TKP'nin 3. maddede, "Demokratik fikir ve eylemlerinden ötürü tutuklu ve hürriyetli olanları kapsayan şartlar genel bir af çıkardır." diye var. TKP, 4. maddede, "Bütün azınlıkların din ve mezhep gruplarının hakları eşit olmalıdır." talebinde bulunuyor. Ve nihayet "İleri Demokrasi" Programı'nın "Gençlik" ara başlıklı bölümünün 3. maddesinde, TKP'nin "Demokratik hükümet"ten gençler için isteği: "Genç işçilere eşit iş için eşit ücret verilmelidir." Görüldüğü gibi TKP, aynı anda hem iktidarı temellen kuralı koyuyor, hem de kendini muhalefet sayıp dilek ve taleplerde bulunuyor.

Şimdi "İşçi sınıfının hegemonyasındaki" (iktidar) düzeninde TKP'nin yapmak istediği şeylere diğer bazı program maddelerine bakalım. "İleri Demokrasi" Programı'nın 2. maddesinin ikinci paragrafında (talep olarak) şunlar var: "Bütün anti-demokratik kanunlar ve kararname: Grev ve Toplu Sözleşme Kanunu, Basın Kanunu, Ceza Kanunu'nun bütün anti-demokratik, faşist maddeleri, özellikle 141, 142 ve 146 gibi maddeleri kaldırılmalıdır." "İşçi sınıfı ağır bastığı" veya "hegemonyasında", yani düpedüz iktidarında bütün "anti-demokratik kanunlar", 141 ve 142 gibi faşist ceza maddeleri olduğu gibi yerli yerinde bulunması olacak ve TKP bunları kaldırması için bu yönetimin talepte bulunacak. Program'ın "İşçi Sınıfının Politik Sosyal Hakları" ara başlıklı bölümünün 1. maddesinde TKP, yine "İşçi sınıfı hegemonyasındaki" iktidarda işçi sınıfı için şu talepte bulunuyor: "İşçi sınıfı toplum gelişmesinin, devrimlerin yapısını, yönetimi ve koruyucusudur. Bütün politik, demokratik ve sendik haklarını kısırtaş kavuşmalıdır." İktidarda bulunan bir sosyal sınıf "sendikalar, demokratik ve politik haklara" sahip olmadığı veya bu haklarının kısıtlı olduğunu böylelikle TKP sayesinde öğrenmiş oluyoruz.

"İleri Demokrasi" Programı'nın "Gençlik" ara başlıklı bölümünün 5. maddesinde, TKP'nin talebi şöyle: "TKP, okuyunemiyen yasalardan, gerid yasalardan kaptıran ileri demokratik gençlik ve üniversite örgütlerinin açılmasını ister."

Şimdi biraz daha uki duralım ve "İleri Demokrasi" Programıyla yer yer kurullar, yaptırımlar koyduğu "İşçi sınıfı hegemonyasındaki" bir (iktidar) düzende "İşçi sınıfı yitirildiği için savaş" görüşü. "İleri Demokrasi" Programı'nın 10. maddesinde şunları okuyoruz: "TKP, sendikaların, burjuvazinin politikasına alet edilmesine, sarı sendikacılığa karşı, genel grev, dayanışma grevi haklarının elde edilmesine, sendikalar ve toplu sözleşme haklarına konan kısıtlamaları kaldırması için sürekli bir savaş yürütür." Demek ki, TKP'nin deyimliyle "İşçi sınıfı hegemonyasındaki" düzenin kaderinde, "burjuvazinin sendikaları politikasına alet edilebilmesi" de var (!).

SONUÇ

Burada ele alınan sınırlı yönleriyle bile, TKP Programı bir tutarsızlık ve mantıksızlık beğesidir. Kavşacan, teorik anarşi, kavram kargaşası ile birlikte elektizmi ve ciddiyetizmi de beraberinde getirmiştir. Strateji ve taktiklerin kavramlara, deyimlere kadar herşeyde bir başboşluk, düzensizlik vardır.

TKP Programı, sahip olduğu bu yapısı ile, Türkiye'de devrimci barekette pek çok kafa karışıklığına, sapkınlıklara yol açacak bir nitelik taşımaktadır. İdeolojik düzeyi hayli geril bulunan Türkiye'de hareketinde, gelişigizli "düşünce" urallamalarının bile, geçici bir süre için de olsa insanların sağa sola savuzabilmesi TKP Programının tehlikesini daha da artırmaktadır.

Eğer böyle bir tebliğe de olmasa idi, böyle bir mantıksızlık beğesi üzerinde bu ölçüde durmanın da gereği kalmazdı.

Gençlik hareketleri ve bazı gerçekler

SÖNMEZ TARGAN

Gençlik, toplumun yüksek fizik ve moral gücüne sahip olan etkin bir kesimdir. Ancak, gençliği tanımamaya çalışırken, onun, her tür gelişmeye açık, yaratıcı bir güç olduğunu da vurgulamamız gerekir. Gençliğin bilinen bu temel özellikleri, onu, toplumsal olaylarda ön sıralarına çıkartmaya yeten başlıca nedenlerdir.

SAMAN ALEVİ ÖRNEĞİ

Ama, gençliğin bilinen bu yüksek fizik ve moral gücü, işçi sınıfının örgütsel önderliğinde politik bir güç durumuna getirilmiyor ya da getirilemiyorsa, boşa günde günün akan dereler gibi, yatağın zararı vermekten öte toplumsal gelişmeye pratik hiç bir yarar sağlamaz. Kırar, döker, avara kasmaklar gibi boşa döner. Bu gerçeği bugün çok iyi bilen egemen güçler, politik merkezlerden yönlendirilmeyen gençlik eylemlerini artık pek ciddiye almıyorlar. Almamaktan da öte, gençliğin kendi başına koyduğu bir dizi eylemleri, açık ya da gizli destekleyerek, ona ayrı bir politik gücümüş imajı vermeye çalışıyorlar. Böylece, hem gençliğin dizine karşı olan tepkilerini sokaklara dökmüş başboş bir öfke olarak kalmasını sağlıyorlar, hem de onları işçi sınıfının politik hareketinden soyutlayarak, sosyalist mücadeleyi böylece güçlü bir salihandan yoksun bırakmayı amaçlıyorlar.

Şurası açık bir gerçektir ki, toplumların tarihinde, devrimleşen yapan temel güç, devrimi yapmaya aday sınıfın örgütlü politik gücüdür. Ve tarih her evresinde, iktidara yürüyen sınıflar, mücadelesine gençliği kazınabildikleri, gençliği örgütlü mücadelelerinin disiplinli birer sıra nefe yapabildikleri ölçüde başarılı olabilmektedirler. Yine gençlik de, devrimi yapacak olan sınıfın politik önderliğinde mütevazı yerini alabildiği ölçüde gerçek değerini ve gücünü açığa vurabilmektedir. Çünkü, politik önderlikten yoksun gençlik eylemleri, özellikle öğrenci gençlik eylemleri, başında her ne değin dizine başkaldıran eylemler biçiminde ortaya çıkmış olsan da her kalıcı olmazlar, hem de hiç bir zaman egemen güçlerin iktidarını tehdit eden boyutlara ulaşamazlar. Hatta ekonomik yadsını bile fazla etkileyemezler. Örneğin son on yıl içinde gerek dünyada, gerekse Türkiye'de yüzlerce, binlerce gençlik eylemleri oldu. Başındabüyük olaylar biçiminde gelişen bu tür eylemler, sonunda saman alevi gibi parlayıp söndü. Böyle olması da doğaldır.

GENEL GERÇEK VE TÜRKİYE'DE GERÇEKLEŞEN

Simdi bunların nedeilerine kısaca değinelim. Birinci nedeni, politik önderlikten yoksun bulunan gençlik eylemlerinin, yaşamın tüm alanlarını kapsayan örgütsel bir bütünlüğü olmadığı için, iktidarı zorlayan sürekliliği de olamaz. Ayrıca, belirli bir tarih diliminde gençlik katkafonisi içinde gördüğümüz kuşaklar, mücadelede katıldıkları dönemlerde siyasal bir örgütün, yani partinin demir disiplini altında eğitilmişlerse, giderek kendilerine gençlik rüteliği veren özelliklerini doğal olarak yitirmeye başlayınca hareketin de dışına düşerler. Böyle oluncada, önceden karşı durdukları düzene bu kez dahası ki bir uyumluluk sağlanmış zorunda kalırlar. Bu tarihi sonucun en açık örneğini Türkiye'deki gençlik hareketleri içinde de bulmak olası.

12 Mart oncesinin en yaygın gençlik hareketi DEV-GENÇ olayı idi. DEV-GENÇ'in o dönemde gençlik hareketlerini kucağına alan bir niteliği de yok değildi. Sonraları, ayrıntılarına burada fazla girmek istemediğimiz nedenlerden dolayı, DEV-GENÇ,

Genç Öncü, gençlik kesimindeki yanlışları mahkum edecek

işçi sınıfının politik önderliğinden giderek soyutlandı. Bu soyutlanma kaçınılmaz olarak kendi sonunu da hazırlamakta gecikmedi. Nitekim, o günlerin DEV-GENÇ hareketleri içinde yer almış gençlerden bugün eski konumunu koruyan kaç kişi gösterebilirsiniz? Tüm yanlışlıklarına ve yanlışlarına karşın, saygı duyduğumuz öenleri ve halen cezaevlerinde yatanlar bir yana koyarsak, geriy- ne kaldı? O dönemin gençlik eylemleri içinde en önde gidenlerden çoğu, bugün diplomalarını asmış geçip altına otunmuşlardır bile. Bu gibilerinin yanında artık değil politikadan söz etmek, geçmişin anısına birlikte şöyle bir göz atmak bile zorlaşmıştır. Ama hemen belirtmek gerekirse, bu sonucu bir kınama olarak değerlendirmiyoruz. Tersine, işçi sınıfının politik önderliğinin dışında gelişen ve gelişebilecek gençlik hareketlerinin tümü, doğal olarak böylece tarihi bir sonuçla noktalanacaktır.

SINIFSAZ BİR GÜÇ OLMAYINCA...

Bu tür gençlik hareketlerini böylece bir sonuçla götüren ikinci neden de şu: Gençliğin tek başına ekonomik temele dayalı sınıfsal bir güç olmaması, onu politik önderlik konusunda da açmazlara ve çıkmazlara sokar. Çünkü sınıfların toplumsal alandaki etkinlikleri, o sınıfın iktidarı için ekonomik konularla ekonomik yaşamdaki rolleriyle ölçülür. Gençliği bir bütün olarak ele aldığımızda böylece bir yapısal özellik göstermez. İşte gençlik hareketlerini sürekli parabol çizerek yalpalamasının kökeninde bu bilimsel gerçek yatar. Zaman olur yapısı gibi politikası da dengesiz ve aceleci; anarşizm ve faşizme kayar. Zaman olur dinamizmini yitirir pasifize batar. Bu gelişler, politik önderlikten yoksun tüm gençlik hareketlerinin evrensel bir özelliğidir.

İyi ama, politik önderlikten ne anlarıyalız?

Politik önderlik, iktidara yönelen sınıfın ideolojisiyle silahlanmış partisi aracılığı ile yapılır. Burada parti soyut bir kavram değil, tersine o sınıfın iktidara götürülecek olan ve yığınlar içinde geniş biçimde konuşulmuş olan en büyük örgütüdür. Kapitalizme karşı mücadele veren işçi sınıfı, sosyalizmi kurma yolunda verdiği iktidara hedefine böylece bir yapıya sahip olan partisi aracılığı ile ulaşır. Dolayısıyla öznell olarak iyi yetteli olmak, bilimsel sosyalizmi teorik olarak kavraması bulunmak ve hatta yürekli bir militan olmak marksist olma ya yetmez. Marksist olmanın temel ölçütü partili olmaktır. Çünkü parti, o sınıfın en iyi ögeleğini ve bu ögeleğin tarihi deneyimlerini kendi örgütsel bütünlüğü içinde özünseyebilmiş ve o sınıfa kılavuzluk edebilecek güce ulaşabilmiş en yüksek bir yapının somutlanışdır.

PARTİ DÜŞMANLIĞI

Politik mücadelede parti gerçeği tam ve doğru biçimde kavranmadığı sürece, gençlik hareketlerinin gelişimine doğru bir biçimde yaklaşma ve tahlil etme olanakları yoktur. Bu gerçek kavranmadığı içindir ki, son on yıl içerisinde ve özellikle öğrenci gençlik hareketleri içinde bir parti düşmanlığı yaygınlaştırdı. Partili mücadeleye karşı çıkmak ya da parti gerçeğini yadsınmak, adeta keskin solu olmanın ölçütü sayılır oldu. Ya da bir başka deyişle, ki daha çok göşist akımlar içinde geçerli olan bir sav, bugün Türkiye'de proletaryanın gerçek partisi henüz yok. Ama, mücadele içinde mutlakla kurulacaktır, denerek, partili mücadele verme sorumluluğu terk edildi. Bu görüş de nedenli temelsiz bir görüş olduğuna, parti deneyiminde pişen bir militanın sözleriyle aktaralım: "Parti ne gökyüzünden gelecek, ne de maden gibi yer altından çıkartılacaktır. Parti, işçi sınıfının politik mücadelesine kendisini adanmış ve başında sınırlı da olsa denemmiş kadroların hazırladığı ve ülke gerçeklerini uygun düşen program ve tüzüğü etrafında topla-

nanların görüldü birliği ile kurulacaktır ve kurulmuş-tur da" dediğinde, bunlara gereken yanıtı yeterince vermiş.

Göşist akımlar içinde parti düşmanlığı biçiminde gelişen görüşler varlığını bugün de sürdürüyor. Şimdi dilerseviz bu sakat görüşlerin nereden kaynaklandığına kısaca değinelim. Çünkü bunlar bilindiği ölçüde bu sorunlara daha sağlıklı yaklaşımlarda bulunabilir. Evet, özellikle öğrenci gençlik içinde yaşam bulan ve giderek gençliğin diğer kesimlerine de yayılan busakat, sakat olduğu değin ye tehlikeli olan görüşün kaynağını, ona damgasını vuran sınıf yapısında ve dünya görüşünde aramak gerekir. Şurası herkesçe bilinen bir gerçektir ki, yurdumuzda ve dünyada, ilerici gençlik hareketlerinin içinde, hareketin başını çeken ve ağırlıkta olan kesimlisi öğrenci gençlik oluş-tunnaktadı. Bizler her ne değin işçi gençlik, köylü gençlik, emekçi gençlik desek de bu gerçeği görmezlik edemeyiz. Böyle olması da doğaldır. Çünkü öğrenci gençliğe, gerek üretim içinde doğrudan bulunamayışından doğan zaman bolluğu, gerek sıradan da olsa yapması ve yapmaktaki olduğu öğrenimin kendilerine kazandırdığı entellektüel bilinç ve gerekse belirli dönemlerde okullarda toplanma ve birarada bulunmalarının yarattığı lokalize olma kolaylığı, onlara, örgütlenmeleri ve eylemleri düzenlemeleri için gerekli olan gerekçeleri fazlasıyla vermektedir. Bunun için, gençlik örgütleri içinde gerek yönetici, gerekse militan olarak öğrenci gençliğin ağırlıkta bulunmasını olağan karşılamak gerekir. Gençlik örgütleri içinde bu yapısal özelliklerdir ki, yukarıda değindiğimiz yanlış ve sakat görüşlerin gençlik içindeyaşam bulmasına gerekli ortamı hazırlıyor.

PARTİNİN TÖRPÜLEYİCİLİĞİ

Bilindiği gibi, öğrenci gençlik genellikle küçük burjuva kökenden gelmektedir. Sosyalist hareket için ise, örgüt ve parti disiplinine ve sorumluluğuna dayanması en az yatkin olan kesimi bu katman oluşturmaktadır. Küçük burjuva katmanlar için parti disiplini, ve buna dayalı olarak sürdürülmesi gereken kalıcı, sabırlı ve sürekli mücadele biçimi, hiç alışık olmadıkları çalış-ma yöntemleridir. Böyle oluncda da, keesi eğitim ve sapmalarına; yalpalamaya ve geriye dönüş umutlarına parti düşmanlığına dayalı görüşleri bir kılıf olarak kullanılır. Oysa, parti önderliğindeki gençlik hareketi belirli sorumluluklar ve görevlerle yüküldür. Ve eylemlerinin sonuçlarından onları sorumlu tutar. Başka bir deyişle hesap sorar. Ayrıca, işlevlerini zamanla gençlik örgütlenmesi içinde doldurmuş olan kadroları, başka çalışma ve görev alanları içine çeker. Böylece, gençlik hareketleriyle başlayıp sosyalist hareketle tanışıklığı sağlanan kadrolar, zamanla, partinin celik disiplini ve eğitimi altında yoğunlaşarak sosyalist mücadelenin daha üst görevlerine doğru itilirler. Dolayısıyla hem sosyalist hareket içinde kalmalarının sürekliliği sağlanır ve hem de daha sıkı militan olmalarının yolları açılır. Bu sosyalist örgütlenmenin dirimsel bir konusu, vazgeçilmez bir sorunudur.

Ama devrimci mücadeleyi boş zamanları değerlendirilme olarak görmeye alışık küçük burjuva gençliğin böylece bir sorunu yoktur. O, yapmaktaki olduklarında öğür, yaptıklarının sonuçlarından ise sorumsuz olarak ister. O halde parti düşmanlığına devam !...

Dime değin Türkiye'deki gençlik hareketlerinin yapısı genellikle böyleydi. Ama böyle kalamazdı. Gençliğin sosyalist hareket içindeki yadsınması gücü mutlaka kavraya kazanılmaydı. Ve kazanıldı da, işçi sınıfının politik mücadelesinin dirimsel bir konusu olan bu sorun, GENÇ ÖNCÜ'nün kurulup kavraya kazanılmasıyla büyük ölçüde aşıldı. İşçi sınıfının politik önderliğinde kurulan GENÇ ÖNCÜ'yu bu bakımdan kutlamak ve bu denli güç bir görevi üstlendiği içli de o'nun çalışmalarıyla yürekten katılmak gerek.

HAYAL İLE GERÇEK

MESUT ODABASI

Hayal kurmak çok mu kötü bir şey? Başka diller bir yana, Türkçede hayal kurmanın kötülüğü, anlamsızlığı, sonuçsuzluğu üzerine pek çok söz var. O kadar ki, buna ilişkin okumuş sözler bile esaslı bir olumsuzluk taşıyor. Örneğin, "İnsan hayal ettiği müddetçe yaşar" denilirken, gerçek dünyadan, onun acımasızlığından kopma öneriliyor. Anladır, güçlüklerden kaçma, uzak durma çabası bu. Elbette, boş bir çaba.

Sınıf mücadelesi, bu mücadelenin gerçekli olanları insanları gerçeklerle, gerçeklerin katılığıyla, çıkınlığıyla karşı karşıya getiriyor. Onlara boşlukları, onların atırmak gerekiyor. Gerçeklere dayanmak, sürüp giden mücadele boyunca somut hedefler koymak onlara ulaşmaya çalışmak önem kazanıyor. Bir de, bu mücadelede kalıtsızlık eden bilimsel sosyalizm var. Bilimsel sosyalizmin "bilimseliliğinin" gerçekliği uygulandığından, gerçeklerin bilimsel çözümlemesinin sonucu olmasından ileri geldiği bilinir.

Bütün bunlar bir araya gelince, her günkü mücadele içinde, "hayali olma-mak", "hayali hedefler koymamak" gibi sözlerin sık sık kullanıldığı, davranış ilkelere olmak özerdildiği görünüyor. Aslında, doğru olan da bu. Ama her zaman olduğu gibi doğru ile yanlış bir arada bulunuyor. Bumadki doğru, hayal etmenin yanlışlanmas, lanetlenmesi yanlışına varıyor.

MİMARİ ARIDAN AYIRAN

Hayal etmeyi yasaklamak yanlış mudur, ya da mümkün müdür? İnsan emeğinin hayal etmekle hiç bir ilişkisi yok mudur? Marx şöyle bir açıklama getiriyor:

"Emeği insana özgü bir biçimde düşünmek zorundayız. Örnecek bir dokumacınkinden benzenen bir iş yapıyor, işi işe hücremini yaparken gösterdiği ustalıkla birçok mimari utandırıyor. Ama en kötü mimari en iyi aradan ayıran şey, mimari yapının gerçeklerden kurtulmadan önce hayal gücünde yükletilmiş olmasıdır. Her çalışmada sürecinin sonunda, işin başlangıcında emekçinin hayal gücünde var olan bir sonuç elde edilir. Emekçi, sadece üzerinde çalıştığı nesnelere bir biçim değişikliği vermez, aynı zamanda, çalışma biçimini yasaklarla yöneten ve iradesini ona bağlanmış kılması gereken kendi emacını gerçekleştirir." (Kapital, c.1, s. 198, ilk İngilizce basım).

Emek sürecinde hayal etmenin yer konusunda bu kadar açıklık yeterli. Sınıf mücadelesinde, tek tek işçiler ve işçi anıtl, ondan da önemlisi işçi sınıfının partisi, uğrunda mücadele ettiği, kurmayı amaçladığı yapıyı gerçekliğe dönüştürmeden önce kafasında kurar, hayal eder. Sadece bir takımı somut hedeflere ulaşmakla kalmaz, aynı zamanda, bütün çalışmalarını yöneten ve iradesini bağlanmış kıldığı amacını gerçekleştirmeye yoneşir.

"DAR PRATİKÇİLİK" E KARŞI

İşçi sınıfı mücadelesinde günlük, pratik görevlerin zamanında ve eksiksiz olarak yerine getirilmesinin önemli açık. Sık sık yinelenmiş bir doğru. Özellikle de, Lenin'in sosyalizmin kuruluşu döneminin başlarında söylediği "daha az tunc-turaklı lât, daha çok günlük iş" sözüne atfta bulunulur.

Ancak, bunun karşı ucunda yer alan, aslında onunla birleşen bir yanlış daha var: pratik işlere boğulup bununun ucunu görememek. En az birincisi kadar, belli dönemlerde, özellikle devrimci mücadelelerin bunalımlı, görece durgun

12 MART'IN BURJUVAZİ AÇISINDAN EN ÖNEMLİ KAZANCI, BUNA KARŞILIK İŞÇİ SINIFI AÇISINDAN EN BÜYÜK KAYBI, BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MUCADELESİNİN SOSYALİZM EKSENİNDEN KAPARILMASI OLDU. BU KOPUKLUK LEGAL VE İLLEGAL KUYRUKÇULUĞU YAYGINLAŞTIRDI. KUYRUKÇULUK İSE ÇOĞU KEZ TEVEKKÜLE BİRLİKTE HAYAT BULUYOR.

dönemlerinde daha da önemli bir yanlış:

"Bazı 'bolşevik'leri yozlaşmaya ve devrim davasını terke sürükleyen dar pratikçilik ve ilkesiz işçilerlik hastalığını kim bilmez? Bu özel hastalık, B. Pili-nah tarafından Çıplak Yıl adlı romanında tasvir edilmiştir. Bu romanda yazar, büyük 'enerji' ile çalışan fakat perspektifi olmayan olan, 'neyn, ne için' olduğunu bilmeyen ve bu yüzden devrimci çalışma yolundan sapıp irade sa-hibi, pratik kararlar vermeye yetenekli Rus 'bolşevik' tiplerini gösterir. Kimse bu işçilerlik hastalığını Lenin kadar acı-geçtikle aloya almamıştır. Dar pratik-çilik, 'ahmakça affarisme' - Lenin bu hastalığı işte böyle nitelirdi. Buna karşı canlı devrimci çalışmayı, devrimci perspektif zorunluluğunu ileri sürer; böylelikle ilkesiz işçilerliğin, gerçek le-ninisme, 'devrimci' boyutluğukı kadar aykırı olduğunu belirtir." (Stalin, Le-nininin İktidari, Sol Yayınları, Ankara 1969, s. 113-114)

Türkiye'deki sosyalist hareketin yakın geçmişinde bunun örneklerini bulmak mümkün. 1971 öncesinde işçi sınıfı hareketinin ve onun siyasal örgütü-nün içinde ve yanında yer alan bazı in-sanlar, insanlaşmıyca kadar kısa süre-lerde savrulup gittiler. Öyle ki, bir gün "1950'de emekçi halkın oylarıyla bir devrim yaptığını" yuhundaki Aybarcı teo-riieri savunurlar, ertesi gün Sovyetler Birliği'nde sosyalist devrimin 1930'lar-da, Stalin döneminde gerçekleştirildiğini ileri süren MDD teorileri geliştirildi. Partiy-le parti yöneticilerin özdeğleştire-riyle bir zamanki reformist, oportünist yöneticilerin bu niteliklerini söyleye-riye küfredenler, kısa bir süre sonra Par-ti'ye küfreden, hatta fülü saldırımla bu-lunur oldular.

Bu örneklerde ideolojik-siyasal yeter-sizliğin yanı sıra ve onun içinde, pers-pektif yokluğunun beşirleyici olduğu or-tada. Gerçekten bunlar, insanmış, "irade sahibi, pratik kararlar vermeye yetenek-li, büyük enerji ile çalışan, fakat pers-pektifi olmayan" olan, neyn ne için ol-duğunu bilmeyen" insanlardı.

Perspektif yokluğu kimi zaman sabırsızlığa, silahşörlüğe; ama kimi zaman da kılı kırpırdamayan bir "sabr" a yol aç-ıyor. Biraz daha açıklık getirilecek sab-ırın her türünün devrimci bir erdem ol-madığını söylemek gerek. Bu sözcükte-ki mistik anlamı ve ünlü Macar şairi San-dor Petöfi'nin "sabr" koyunların erdem-i-dir" sözünü de hatırlayarak, "devrimci sabırlılık" diye değişik bir anlamı olan, değişik bir söyleyiş-bulmak gerek.

Yoksa, devrim için, işçi sınıfının iktidarı için mücadele etmek, bu mücade-lede başarılı olmak mümkün değil. An-cak, bunun bunun arabaında az gidip uz gitmek, dere tepe düz gitmek, sonra dönüp arkaya bakıp bir arpa boyu yol gitmek mümkün. Sosyalizm mücadelesi-nin, işçi sınıfı iktidarına yönelik mücade-leyi bilinmez bir bahara erteleyerek bun-dan başka bir şey yapılmaz.

HAYAL İLE GERÇEĞİN BİRLİĞİ

İdeolojik, teorik ve siyasal anlamda yaratıcı olmak, iktidar mücadelesinde

me vardır, çelişmek vardır. Benim rü-yam, olayların tabii sıyrını aşarak aynı doğrultuda yol alabilir ya da olayların tabii sıyrının hiç bir zaman görülmeye-ceği bir doğrultuya dönen kurbirir. Bi-rinci halde, rüyadan hiç bir kötüllük gel-mez; çalışan insanın enerjisini destek-ler, güçlendirir bile. (...) Böyle rüyalar-da çalışma gücümüzü yitiririz ya da felce uğratabilir hiç bir şey yoktur. Tam tersine, eğer insan böyle rüya görmeye-teneginden tamamen yoksun olamaz, arasıra zihni, ilerilere atlayarak, elleri-nin henüz biçim vermeye başladığı ürü-nün bütününi ve tamamlanmış resmini gözünün önünde canlandırmasaydı, o zaman insanı sanat, bilim ve pratik çaba alanında büyük ve kesin işlere girişmeye hangi itici gücün sürükleyeceğini tasav-vur edemem. (...) Eğer rüya gören kim-se, rüyama ciddi olarak inanmaz, hayati dikkatle gözler, gözlemlerini hayal gücü-ne kurduğu gâvolarla kıyaslar ve eğer, genel olarak, rüyasının gerçekleştire-mesi için bilimsel olarak çalışır, rüya ile ger-çek arasındaki çelişmenin hiç bir zararı olmaz. Rüyalarla hayat arasında bir bağ vardır, her şey yolundadır."

"Ne yazık ki, bizim hareketimiz içi-nde, bu cinsten rüya görenler pek azdır. Ve bundan en çok sorumlu olan kimse-ler, ağır başlı görüşleriyle, 'bomtu' bağ-lıhılarıyla öğünenler, legal eleştiriciliğin ve illegal 'kuyrukçuluğun' temsilciler-i'dirler." (Ne Yaptık, Sol Yayınları, An-kara, 1968, s. 213-214).

Ne yazık ki, Türkiye'de 'devrimci ha-reket' içinde de böyle rüya görenler pek az. 12 Mart'ın burjuvazi aşımından en önemli kazancı, buna karşılık işçi sınıfı açısından en büyük kaybı, bağimsızlık ve demokrasi mücadelesinin sosyalizm ekseninden koparılması oldu. Bu kopuk-luk "legal ve illegal kuyrukçuluğu" yay-gımlaştırdı. Kuyrukçuluk ise çoğu kez tevekkülle birlikte hayat buluyor. Ama her ikisinin de devrimci mücadele ve yaratıcılıkla ilişkisi yok. Türkiye'de devrimci hareket, bütün bunların dışımda, bağimsızlık - demokrasi - sosyalizm mü-cadelesinin bütünlüğü içinde gerçekleştiril-geleceğini hayalini görerek, en ya-ratıcı biçimde gelişecek.

Arjantin-2-

PERONİZMİN ÇIKMAZI

GÜKALP KAYA

Uluslararası uygun koşulların da yardımıyla iktidarı tek başına ele geçiren Peron, toprak oligarşisinin zararına, sanayi burjuvazisi lehine düzenlemeler görmektedir. Öte yandan da emperyalizmin de desteğiyle hükümet üzerinde baskıların artması toprak sahiplerine, latifundistlere karşı, işçi ve emekçi sınıfların da desteklerini kazanmak amacıyla ücret düzeyleri yüksek tutulmakta çalışma koşullarında da emekçiler lehine düzenlemeler yapılmaktadır. II. Dünya Savaşı sonunda Hitler faşizminin yıkılışıyla bütün dünyada imre kazanan idüsel demokratik hareketler, sözü edilen bu önlemler ve savaş sırasında kazançlı dış ticaretin sağladığı olanaklarla, sistem için tehlikeli boyutlar almadan kontrol edilebilmektedir.

Peron dünyanın en büyük sendikalarından olan Arjantin işçi sınıfının tek sendikası Genel Çalışanlar Konfederasyonu'nun kurulması için yapılan girişimlerin de başında yer almaktadır. CGT altı milyon işçi "örgütleyerek" düzenli ahenkleştirme politikasında önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu olgu Peroncu halkçılık temellerini oluşturarak, uzun yıllar ülkede tutunmasına yardımcı olur. Ülkenin "Birinci Emekçi" ünvanına almıştır. Tekelci burjuvazi ile sınıf uzlaşması sendikal hareketin kolkola girişlerini kışkırttığı somutlaşırken Peron, 1951 başkanlık seçimlerinin de rabatça kazandı.

İŞÇİ SINIFI PERON'A KARŞI

Kapitalist gelişme de bu dönemde yeni boyutlar kazanmıştır. Sanayi üretimi içinde de kesimler yer değiştirmektedir. Madeni eşya üretimi % 50 lere ulaşmaktadır. Ne var ki, savaş durumunun yüksek karlı dış ticareti sona ermiş, bolluk ve refah dönemi kapanmaya yüz tutmuştur. Ülkenin gereksindiği temel değişimler gerçekleştirilememiştir. Tüketim malları ithalini azaltacak hafif sanayi geliştirilirken, ülkeyi daha da dışa bağımlı hale getiren adımlar da birlikte atılmaktadır. Dillerden düşürülmeyen ağır sanayi kurma özelemleri sadece Askeri Gereçler Yapım Direktörlüğü'nün kuruluşundan ileri adımlar atanmıştır. Dışa bağımlı bir tüketim malları sanayisinin gelişmesi, uluslararası et ve tahıl fiyatlarının düşmesi, Arjantin'in döviz rezervlerinin de giderek küçümesi sonucunu getirmektedir. Öte yandan bu gelişmeye koşut olarak fiyat artışları ve enflasyon da bızlanmaktadır. Ülke oldukça derin bir bunalım dönemine girmiştir.

Peron'un 10 yıllık iktidarı Peronizmin sınırlarını ve çıkmazlarını göstermek için yeterli olmuştur. Ülkenin "Birinci Emekçisi" Juan D. Peron, karışın... a maden, demiryolu ve diğer işçilerinin büyük grevini bulur. "İşçi ve emekçi babası" Peron işçilerin emekçilerin grevlerini bastırarak için şiddet ve terör kullanmaktadır artık. Ve 1955 darbesi gerçekleşir. Peron, aslında askeri darbeye karşı direniş olanaklarını tamamen yitirmiştir. Özellikle askeri kuvvetlerin önemli bir kesimi hala Peron'u desteklemeye hazırdır. Ama Peron darbeyi karşı koymaksızın kabul eder. Kaçar. Çünkü kendi aleyhlerine sanayi kesimine değer aktarılmasını engellemek isteyen büyük toprak sahipleri, ekonomik bunalımdan büyük ölçüde eüdülen orta sınıflar, işçi sınıfının kazanımlarını geri almak isteyen sanayi burjuvazisi ve nihayet klibse Peron'a karşı bir blok oluştu-

Peroncular: Peronizm çıkmazlara mahkumdur

muşlardır. Kaçışla, Peron'un efsaneleştirilme açık, on yıllık iktidarından sonra 18 yıl sürecek sürgün hayatı başlamıştır artık.

TEKELLEŞME VE ASKERİ YÖNETİMLER DÖNEMİ

1955 darbesi sonrası ve özellikle 1966 sonrası doğrudan askeri hükümetler döneminde izlenen politika, Arjantin de yabancı tekelilerin ülkeye daha hızlı girmelerini özendirir bir politika. Peron döneminin bazı koruyucu uygulamalarından vazgeçilir. Örneğin dış ticaretin devlet kontrolünden çıkarılması, gümrük duvarlarının alçaltılması, küçük ve orta işletmeler kredi uygulamasının kaldırılması bu tekelci gelişmeyi hızlandırmaktadır.

1966 yılında General Jan Carlos Onganía darbesi ile sivil yönetime kesin olarak son verilirken, ekonomik işlerin yönetimi ABD sermayesinin has adamı A.Krier Vasena'ya bırakılır. Devreye Uluslararası Para Fonu'da girer. Ülkenin ekonomik kararları artık IMF'nin gönderdiği reçetelere göre alınmaktadır. IMF reçeteleri doğal olarak emekçi halkın sorunlarına cevap vermek için değil, bunalımın emekçi halkın sırtına yüklenmesi için kullanılmaktadır. Enflasyon ve işsizlik atbaşı beraber gitmektedir. Halk kitlelerinin hoşnutsuzluğu ve hareketliliği artmaktadır.

CORDOBAZO'DA İŞÇİ SINIFININ SESİ YÖKSELİYOR

İktidardaki blok için alarm zilleri 1969 yıllarında çalmaya başlar. İlk hareketler Cordobazo'da başlayan büyük grevler ve protesto döneminin başlangıcı olmuştur. Kitle hareketlerine sadece sanayi işçileri değil kent halkının önemli bir bölümü ve öğrenciler de katılmaktadır. İşçi sınıfı tabanı içinde hareketlere katılma oranı çok yüksektir. Hareket, askeri rejime olduğu kadar sınıf

yönetimine de karşı çıkmaktadır. İşte Arjantin'de bugünkü siyasal ortamı değerlendirenler gözden kaçırılmaması gereken nokta buradadır. Arjantin'de askeri diktatörlükten söz edilirken işçi sınıfının Cordobazo grevleri ile kendisini açıkça kabul ettiren örgütü, deneyimli ve mücadeleci niteliği, eylemleri ile halkın geniş kesimlerini barekete geçirebilme yetenekleri gözlerden uzak tutulmamalıdır. Arjantin'de artık hiçbir şey eskisi gibi olmaz Arjantin'de bugünkü askeri diktatörlüğün sınırları bu örgütü, mücadeleciler işçi sınıfı hesabı katılmadan değerlendirilemez.

Netikim egemen sınıflar ve askeri yönetime, yükselen halk hareketlerine karşı yeni bir baraj aramak zorunlu olmaktadır. İktidara geldiği ilk yıllarda "benin siyasal partim sendikalar" diyen Peron bu durumda tekrar akıllara gelmektedir.

DENENMİŞ 'UMUT': PERON YENİDEN SAHNEDE

Kitle hareketlerinin yaygınlaşması egemen sınıflar ve Askeri Cunta için Peron ile bir uzlaşmanın zeminini hazırlar. Sivil bir yönetime geçmek için yeni "serbest" seçimler düzenlemesi kararlaştırılır. 11 Mart 1973 başkanlık seçimlerini Peroncu "Adaletçi Kurtuluş Cephesi"nin adayı Nector Campora oyların %49,6'ı alarak kazanır. Seçimler bir geçiş dönemidir. Campora, Peron'a yol açmak için istifa edince 20 Eylül'de seçimler yenilenir. Peron oyların %61'ini alarak yeniden başkanlığı seçilmiştir. İlk denemede çıkmaz yol olduğu 10 yıl içinde gözler önüne serilen Peronizm ikinci denemesinde neler yapabilecektir? Üstelik iktidara gelişinden bir yıl bile geçmeden lider Peron 1 Temmuz 1974 tarihinde ölmüştür.

Ülkenin tarım kesiminin geri yapısı, ekonominin dışa bağımlılığı, gelişme sağlanabilmesi için gereksinilen sermaye bıkımının yetersizliği olarak somutlanan sorunlarda temelde hiçbir değişiklik olmamıştır. Hatta bu sorunlar çok daha şiddetlenmiştir. Peronculuğun yeni denemesinin ufkuları daha karanlıktır. Peron'un yerine başkanı olan karısı Isabelita Peron bir yandan ABD sermayesi ile yepyeni ilişkiler ararken, bu ilişkilerle karşı çıkan emekçilerin kitlese direnişleri ile karşı karşıyadır. Peroncu popülizmin hareket sınırları daha daralmıştır.

Haftaya: Terör, Bas kısı Askari

Renault işçileri: Güvence, işçi sınıfı

SOL MACERACILIK VE DEVRİM

PROF. HRISTO NESTOROV

Son birkaç hafta içinde sol maceracılık devrim sürecindeki yalancı rolünü bir kez daha sergiledi. İtalya'da eski Başbakan Aldo Moro'nun, kendisine "Kızıl Tugaylar" adını veren göşist örgütün 54 günlük politik şantajından sonra öldürülmesi, sol maceracılığın gözü dönmüş ve özünde gerici bir haydutluk haline dönüştüğünü bütünıyla ortaya koydu. Bu, tek yönlü bir olgu ya da tek başına alınabilecek bir olay değildir. 60'lı ve 70'li yıllarda hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkelerde görülen olaylar, sözü edilen tehlikenin yaygınlığını kanıtlamaktadır.

"DOĞUŞTAN GELEN HASTALIK"

Sol maceracılık, proleter devrimcileri ve emperyalizme ve kapitalizme karşı dövişen bilinçli savaşçılar tarafından çok uzun bir süre diretilmiştir. Sol maceracılığın toplumsal ve politik özünü, küçük burjuva ve lumpen proleter sahte devrimci zihniyeti olduğu bilinir. Bu eğilim, demokratik güçlerle gerici güçler arasında ulusal ve uluslararası düzeylerde sürdürülen mücadelede bugün de yıkıcı bir rol oynamaktadır. Son yılların olayları, sol maceracılığın, yalnız devrimci işçi sınıfı hareketi için değil, aynı zamanda tüm demokratik güçler için de ciddi bir tehlike olduğunu defalarca kanıtlamıştır.

Daha bu yüzyılın 30'lu yıllarında Georgi Dimitrov, göşizmi, işçi sınıfı hareketi içindeki "sol" sektörlerin taşıdığı "Doğuştan gelen bir hastalık" olarak nitelermiş, "bundan kurtulmadan birleşik bir proleter cephesinin kurulmasının olanaksız olduğunu" belirtmişti. Dimitrov şöyle diyor: "Birleşik proleter cephesinin kurulabilmesi için komünistlerin öncü rolünün sadece sözünü etmek yeterli değildir; kitleler içindeki günlük çalışmamızla ve kendi d-ğru politikamızla işçi sınıfının güvenliğini kazanmamız ve bu

güvene layık olduğumuzu kanıtlamamız zorunludur." Sol maceracılık bugüne kadar işçi sınıfının güvenliğini sadece sözü etmekten başka birşey yapmamıştır.

MAOCULUĞUN ETKİSİ

Sol maceracılığın 60'lı ve 70'li yıllarda ortaya çıkışı bir dizi etkenin sonucu olmuştur. Çin yönetiminin milliyetçi ve şoven yozlaşması ve dünya devrimci sürecine karşı sekte ve maceracı bir tutum alması, devrimci güçlerin bir bölümünün ideolojik ve politik doğrultusu üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştır. Bu arada Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki, gerilla eylemlerini, anti-sömiregici savaşları da içine alan silahlı ulusal kurtuluş mücadeleleri, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki demokratik güçlerin bazıların doğrultusu üzerinde belli bir etkide bulunmuş ve onları doğrudan devrimci eyleme ve silahlı mücadeleye daha eğilimli hale getirmiştir.

Aşırı sol hareketler ve örgütler, 60'lı yıllarda sonra, Latin Amerika'da, Batı Avrupa'da, Kuzey Amerika'da ve Japonya'da kendilerini gösterdiler ve geliştirdiler. 60'ların başında ABD'de ortaya çıkan "Yeni Solcular" arasında güçlü bir sol sekteleşme kendini gösteriyordu; fakat bu eğilim daha ileriye gitmedi. Latin Amerika'daki sol maceracılık ise bu kitlelerindeki anti-emperyalist ve demokratik mücadele üzerinde olumsuz sonuçlar doğurdu. Batı Avrupa'da sol maceracılık 60'ların sonunda ortaya çıktı ve 70'li yıllarda daha da gelişti. İtalya, Federal Almanya, İspanya ve Portekiz'de en etkin biçimde kendini gösterdi.

BATAĞI SÖRDÜRENLER

60'lılardan sonraki sol maceracılık, ilk önce gençler, özellikle de öğrenci hareketi içinde ortaya çıktı. Bu, büyük ölçü-

de, devrim sürecinin günümüzdeki evresinde küçük burjuva tabakaların ve aydınların bulunduğu konunun bir sonucuydu. Göşistler, önceleri, işçi sınıfıyla sıkı bağlar kurma yönünde güçlü bir istek taşıyorlardı. Bu isteğin ve komünist partilerinin kendi ülkelerinde yürüttükleri politik faaliyetin bir sonucu olarak, 1968 protestosu hareketlerine katalan birçok militan daha sonra işçi sınıfı örgütlerine katıldı, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde demokratik güçlerle uyumlu eyleme yönelik yeni bir politik çizgi benimsedi. Buna karşılık, sözkonusu protesto eylemlerine katılanların küçük bir bölümü, kafalarındaki maocu kavramlara bağlı kaldılar ve yarışmaları düzeltmeyi başaramadılar. Tam tersine göşist tedhişçiliğin uğursuz yolunu tutarak daha da derin bir batağa saplandılar.

Batı Avrupa'daki göşist tedhiş örgütlerinin ikisi, F. Almanya'daki Baader Meinhoff RAF ve İtalya'daki Kızıl Tugaylar, macera örgütlerinin en gözü dönmüş olanlarıydı. Bu yasadışı terörist örgütler, sol maceracılığın en olumsuz ve en tehlikeli özelliklerini kendilerine somutlaştırdılar. Bu örgütlerin eylemleri kadar ideolojik ve politik çizgileri de aynı ölçüde tehlikeliydi.

ASIL TEHLİKE

İtalya'daki Kızıl Tugaylar bugün eylemlerinin belki de en yüksek noktasına ulaşmışlardır. Kızıl Tugayların tedhiş eylemlerinin 1978'in başından beri süregelen tırmanışı ve özellikle Aldo Moro'nun kaçırılıp öldürülmesi, bu örgütün, emperyalizmin gerginlik stratejisinin kapsamı içinde doğrudan doğruya yer aldığını göstermektedir. Buna rağmen bu örgüt kendisini hâlâ proletaryanın devrimci çıkarlarının "en tutarlı savunucusu" gibi tanıtmaya devam etmektedir. Gerçekte, Kızıl Tugaylar'ın, İtalya'daki demokratik ve sosyalist güçlerin politik ittifakını parçalamaya yönelik eylemlerinin en büyük tehlikesi de burada yatmaktadır. Polisin bu örgüt karşısında ilginç biçimde etkisiz kalması, sözü edilen tehlikenin önemini ortaya koymaktadır.

İtalya'daki ilerici basın, Moro olayı dolayısıyla, ülkedeki sol tedhiş örgütlerininin buğrükü durumunu ve ideolojik ve

politik doğrultularını büyük ölçüde açığa çıkardı. Basında yer alan açıklamalardan ve sözü edilen örgütlerin kendi yayımlarından, bunların ideolojik ve politik matzemelerinin açıkça maoculuğa dayandığını anlaşıyor. "Silahlı İşçi Hücreleri", "İşçi Özerkliği", "Öcalma Örgütü" gibi yasadışı örgütler kadar "Mücadele Sürüyor" ve "Manifesto" gibi yasal örgütler de maoculuğun ideolojisi ve politikasına sıkı sıkıya sarılmaktalar.

Göşist tedhiş örgütlerinin ve en başta Kızıl Tugaylar'ın eylemleri, bu örgütlerin, gözü kapalı haydutluğun içine derinlemesine battıklarını göstermektedir. Sahte devrimci görüntüleri ve aşırı sağ tedhişçilikle aralarındaki ayrımları hızla ortadan kaybolmaktadır. Sol ve sağ tedhişçiliğin herleri gerçekten de pek barışçı bir biçimde yanyana yaşamaktadırlar. İtalyan ilerici basınının da belirttiği gibi, sol tedhişçiler, tıpkı sağ tedhiş örgütleri gibi emperyalist gerginlik stratejisinin birer aracı durumundadırlar.

BİLİMSEL SOSYALİZMİN YOLU

Politik mücadelenin bir aracı olarak tedhişçilik, uluslararası bilimsel sosyalist hareket tarafından her zaman reddedilmiştir. Emperyalizme ve kapitalizme karşı, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadele bilimsel sosyalist hareketin benimsediği başlıca mücadele ilkeleri ve yöntemleri, Marx, Engels ve Lenin'in yapıtlarında, platform belgelerinde ve işçi sınıfı partileri liderlerinin açıklamalarında dile getirilmiştir. Sol maceracılığa ve tedhişçiliğe karşı mücadele, uluslararası işçi sınıfı hareketinin bu marksist-leninist çizgisine dayanmak zorundadır.

Bu çizginin gerek her ülkede gerekse uluslararası düzeyde tutarlı ve yaratıcı bir biçimde uygulanması, emperyalizme ve kapitalizme karşı özgürlük mücadelesinin başarısı için zorunludur. Sol maceracılığın ve tedhişçiliğin tecrit edilip yeniltilmesi için zorunlu olan koşullar, bu temel üzerinde ve devrimci işçi sınıfı partilerinin köklü demokratik dönüşümler için yürüttükleri yorunmak bilmeyen mücadelenin sonucu olarak yaratılacaktır. Bilimsel sosyalistlerin tuttuğu yol budur.

Politik mücadelenin bir aracı olarak tedhişçilik, uluslararası bilimsel sosyalist hareket tarafından her zaman reddedilmiştir. Emperyalizme ve kapitalizme karşı barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadelenin ilkeleri bugün net ve açık olarak ortadadır.

ŞİİRİN ÖRGÜTLENMESİ

AHMET AKSOY

Sınıf mücadelesinin özünde yatan sınıfların uzlaşmaz karşıtlık, hayatın her alanında olduğu gibi, sanatta da damgasını vurur. Üçüncü yol aramaları, kurmaca(!) girişilen manevralar, ne şiş yamam, ne kebab' türü yaklaşımlar hep aynı noktada kenetlenir: Kaçış yolu yok! İster bilinçli, ister bilinçsiz olsun, seçim yapılacaktır: İşçi sınıfının yanında, ya da karşı safta dövmek... Kavgaдан kaçmak ancak haksızdan, zorbadan yana olmaktır, başka değil!

Bir sanat dalı olarak şiir de bu zorunlu kavga da yerini alır. Ahmıştır. Alacaktır. Kökeni insanlığın ilk evrelerine kadar uzanan bu dal, koşullarla birlikte değişerek günümüze ulaşmıştır ve üstelik insanlıkta birlikte yaşama eğilimindedir. "Dil" varoldukça, şiir de varolacaktır.

Yapı olarak çelişkili görünmektedir şiir. Alanı dardır: Çünkü kesin olarak dile ve dilin yapısıyla sınırlıdır. Oysa kapsamı o'dili de zorlayacak, hatta aşacak kadar geniştir. Bıçımı genellikle akıldan tutulmaya, ezberlenmeye yatkındır. Bu özellik eğilim kurgudan, çarpıcı imgelemenden ve duru, özlu deyişten kaynaklanır. İçerdiği alabildiğine geniş ve soyutlama yöntemi aracılığıyla sınırız bir anlatım gücüne erişir. Farklı zaman ve mekan koşullarında yaratılan zoraki kısıtlamalar onu teslim alamamıştır. Onu susturacak, saf dışı bırakacak bir yöntem bulunamamıştır henüz. Şiirin gücü buradadır. Egemen kesimler her zaman bunun farkında olmuş ve kendilerini tehdit eden bu silahı etkisiz kılabilmek için, aklı gelebilen her türlü yöntemi kullanmakta kusur etmemişlerdir. Ama ne açık zorbalık, ne Truva atları kurtarmıştır onları; ne de kurtarabilecekler.

Egemen güçler şüphe tek başına sahip çıkmaya çalışmıştır hep. Ama böylesine canlı, dinamik, kavrayıcı bir aracı bileştirebilmek, çürüyen sınıfların harcı değildir. Bu yüzden onu yozlaştırarak, içini boşaltarak zincire vurmaya, köleleştirme kalkmışlardır. Onu toz pembe düşlerle, kelime oyunları, anlamazlıkla berber taşılı salon köpeklerine çevirmeye yönelmiş; beceremeyince demir pernaklıkları, prangaları, idam mangaları sınırlıdır piyasaya.

Ari, saf bir sanat olduğu söylenmiştir şiirin. O, sabahın ilk ışıklarında, sanki sıhhi değnek dokunularıyla canlanan çiğ damlaların kristal ısıtılma gibi saf ve lekesizdir. Ulvi duyguların coşkusuyla fıskırdığı, kaynağı bilinmezliğin sisleri arasında sıklıkla bir pınardır şiir. Bu ulvi akışın kutsal berraklığını bulandırmaya kimse hakkı yoktur. Hele politika gibi iğrenç bir konuyla... Asla!

Saptırma, karamla burjuvazinin her alanda kullandığı yöntemlerden. Bu yöntemi uygulamada renk ve çizim Truva atlarını bulmasa da zor değil. En azından 'objektif' olarak bu görevi üstleneler var. Bunların 'objektif' devrimcileri'nin bir anlamı yok ve sonuç itibarıyla onlar da burjuvazinin değerlerine su taşıyorlar.

"Ari sanat", "sanat için sanat" gibi saf sanatların pabucu dama atılabilir, daha gözaltı, daha ince yöntemler sürüldü

plyamaya. Bir yandan bıçımı, bir yandan içeriği incellekle dışlayan teorilerin yanı sıra, her ikisine de gereğinden çok sahip çıkılarak anarşizmden popülistliğe değin uzanan bataklıkta gazeller okunuyor. Bu gazel korosuna iyi niyetle ve farkında olmadan katılanlar var. Ama farkında olmamak özür değil. Sonuç önemli. Ve ideolojik netlikten uzak kalmadıkça, bu keşmekeşin sinip gitmesi olağan.

Baş gazelhanların baş gazelindeki ana tema: Ideolojik önderliğin ve örgütlülüğün reddi. Örgütlülüğün zorunlu kaldığı kolektif çalışmadaki zorluk, disiplin ve sorumluluk gereği, "ben" olayının dışlanması, somut eleştiri-özeleştirme mekanizması; tüm bunlar, onları burjuvazinin "Truva atı" konumuna getiriyor. Parti ve sanat, 'parti işleyişindeki demokratik merkezileştirilme, sanatçının "eleştiri" örgütlülüğünü kısıtladığı' teorisyle(!) karşı hale getirilmeye çalışılıyor. Sanatçı "bağımız" olmalı ki, rahatça eleştiri yapabilsin! Bu "bağunsızlık" madalyonun arka yüzünde yer alan "disiplin, kolektif çalışma ve sorumluluk kaçaklığı" nı gizlemek için de sosyalist hareketin gücünü zayıflatır.

Hayatın tüm alanlarında politikanın kaçınılmaz varlığı, sınıfsal analiz odağının Parti oluşu ve sınıf mücadelesinde doğru tavır alabilmeye Parti yolunun izlenmesi zorunlu! İşçi sınıfı mücadelesine omuz veren sanatçılar için, kaçamak yol bırakmaz. Hele Parti düşmanlığı -neden olarak ne gösterilirse gösterilsin- işçi sınıfı mücadelesiyle bağdaşmaz.

Gerçek sanatı ve şiiri-sınıfsal çözümlemeye dayanmaksızın hayata geçirmenin olanağı yoktur. Dünyayı kavrama ve değiştirme araçlarından biri olarak sanat ve şiir nesnel gerçekliğe ve toplumsal ilişkilerin doğru çözümlemesine dayanmak zorundadır. Gözlem, değerlendirme, izletim, sonuçların değerlendirilmesi; içerik ve biçime ilişkin önerilerin somutlanması vb., sağlıklı bir çizmeye oturma için bağımız, bireysel çalışmanın aşılması; aşarı bir örgütlülüğü gerektirir. Özellikle genç sanatçıların el yordamıyla yol bulmaya çalışması sona ermelidir. Deney ve ürünlerin en kısa zamanda ve en sağlıklı biçimde değerlendirilmesinin aracı, yine örgütlümedir.

Aynı durum şiir için de geçerlidir. Şiirin tamamıyla kişisel olduğu, ancak şiirin yetenek ve becerisine dayandığı, bir anlayışın yuklanması gerektir. Onun da bir laboratuvar çalışması içinde ortaklaşa üretilebileceği; kolektif çalışmanın şiir için de -daha sonra tartışacağız- yöntemler aracılığıyla uygulanabilirliği ortaya konmalıdır. Tabuların yıkılması, şiirin etrafına gerilen dikenli tellerin, "Özel arazi. Girmek yasaktır!" levhalarının parçalanması gerekir.

Sorunun çözümü kolay değil elbet. Bulanık sınırlarda ayanarak, yüksek perdelerin arkasından büyük komplekslerin tatmin edildiği bu keşmekeş içinde sağlıklı yolu bulmak, izlemek zor. Ama olanaklar değil. Ve görev, şiir, en sağlıklı ve militan yapısıyla işçi sınıfı mücadelesinin emrine vermektir. Önümüzdeki ilk aşama, "militanlık" karakterinin ölmekle ağırlardan temizlenmesi olacaktır.

BİLİM YAYINLARI

LULU CORVALAN
12.50 TL.
Edvardo Labarca

GÜNÜMÜZDE TEKELCİ KAPITALİZM
40 TL.
SSCB Bilimler Akademisi

ANTI-TEKELCİ MÜCADELENİN STRATEJİ VE TAKTİKLERİ
20 TL.
R. Reisinger - D. Wepert
SOYALİST ÜLKELERDE KOOPERATİFÇİLİK ÜZERİNE

R. Karalar - Z. İskok
YENİ DEVRİM TEORİLERİNİN ELEŞTİRİSİ / 1, 2, 3
37.5 TL.
J. Woodin

MARXIN DOŞONCESİNİN GELİŞİMİ
15 TL.
V. S. Vygodsk

MARXİST EKONOMİ POLİTİKESİ ÜCRET VE TÜRKİYE'DE ÜCRETLER
15 TL.
A. Dorsey - H. Sali

MARXİZM VE DÜNEKARAUDY
15 TL.
H. Monjan

SİYONİZM VE DÜNYA POLİTİKASINDAKİ ROLÜ
15 TL.
H. Lumer

GERÇEKÇİLİĞİN TARİHİ
25 TL.
B. Stuchov

SOVYETLER BİRİNCİ KOMÜNİST PARTİSİ 25. KONGRESİ
17.50 TL.
DİN, BİLİM VE FELSEFE

12.50 TL.
J. Selam

BULGARİSTAN'DA KAPİTALİZM'DEN SOSYALİZME GEÇİŞ
SORUNLARI
30 TL.
Bulgaristan Bilimler Akademisi Enstitüsü

MAOİZM'İN EKONOMİK "TEORİLERİ"
E. Korbun
12.50 TL.

MARXİST FELSEFE YAZILARI
22.50 TL.
K. Marx - F. Engels - V. I. Lenin

SOVYETLER BİRİNCİ KOMÜNİST PARTİSİ TARİHİ
7.50 TL.
B. Ponomarev (Toplantı)

TEORİDE VE PRATİKTE BURJUVA DEMOKRASİSİ
7.50 TL.
A. Mitrin

PENTAGON VE AMERİKAN ÜSLERİ
7.50 TL.
Mashnikov

TARIMDA KAPİTALİZMİN GELİŞİMİ VE TOPRAK RANTİ
10 TL.
G. Hoeli

PORTEKİZ'DE ÜZÜMLÜĞÜN ŞAFAÇI
17.50 TL.
A. Cunhal

PLANLAMA, KALKINMA VE TÜRKİYE
22.50 TL.
V. Kucuk (Tükendi)

ÇAĞDAŞ TROÇİZM VE KARŞI DEVRİMİ ÜZÜ
20 TL.
M. Basmanov

LATİN AMERİKA'DA DEVRİM
15 TL.
W.M. Breuer - B. Hartmann - H. Lederer

MARXİZM VE MAOİZM
20 TL.
V. Krivitsky (Tükendi)

ŞİLİ DEVRİMİNİN ÖZETİ
12.50 TL.
R. Castillo

BİTİ AÇIDAN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ DAVASI
15 TL.
B. Boran

ENDÜSTRİLEŞME SÜRECİNİN TEMEL SORUNLARI
SOVYET DEVRİMİ / 1925 - 1940
30 TL.
V. Kucuk

SENDİKALAR ÜZERİNE
25 TL.
K. Marx - F. Engels - V. I. Lenin (Tükendi)

KAPİTALİZMİN EKONOMİ POLİTİKESİ
25 TL.
M. Ryndin - G. Chernikov (Tükendi)

DİVALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM
17.50 TL.
A. Spirkin - O. Vakhtov (Tükendi)

AYDINLAR VE SINIF MÜCADELESİ
15 TL.
A. Cahanova - Cl. Prevost - J. Metzger (İkindi Basım)

BİLİMSEL SOSYALİZM VE SOSYAL DEMOKRASİ
10 TL.
V. Vassine - S. Gribanov - I. Oundasyanov (İkindi Basım)

EMPERYALİZMİN TÜRKİYE'YE GİRİŞİ
30 TL.
O. Kurnus (İkindi Basım)

FEDAL TOPLUMDAN YIKILIM YÜZYILI
30 TL.
L. Huberman

BİLİM YAYINEVİ KİTAP FİYATLARINDA
HERHANGİ BİR DEĞİŞİKLİK YAPMAMIŞTIR

YENİ YAYINLAR:

Grafik ve Örnekleme EKONOMİ POLİTİKESİ
S. N. Bolşakov

BULGARİSTAN'DA FAŞİZME KARŞI MÜCADELE VE SOSYALİZM
N. Gorenstki

Ekim Devrimi Sonrası TÜRKİYE TARİHİ
SSCB Bilimler Akademisi

250 TL. atan istisna ile % 25 indirim yapılır
Posta ücreti istisnaya alt olmak üzere ödemeli gönderilir

AÖRES PİYERLOTI CAD. 21/1 CEMERLİTAŞ - İSTANBUL

AYNALAR VE SOSYALİST GERÇEKÇİLİK

TACETTİN NECİBOĞLU

"Cannes her şeyden önce dünyaya tutulan bir aynadır" diyor Fransız hükümetinin Cannes Şenliği Genel Sekreteri Gilles Jacob. Sanatı aynaya benzetene sadece Jacob değil, sanat çoğu zaman aynaya benzetilmiştir. Bu benzetme doğru gibi görünse de aslında önemli bir eksikliği ve yanlış da içinde taşıyor. Benzetmeyi yapanlar sanatın, çevremizde, toplumda ve dünyada olup bitenleri olduğu gibi yansıtmaya gerektğini kastediyorlar. Sanat sadece bunu mu yapmalı, sadece dünyaya tutulan bir ayna mı olmalı sanat? Hayır, çünkü "Ayna karşısında duran nesneleri donuk biçimde yansıtmaktan öte bir şey yapmaz, oysa sanat gerçeğin özüne değinilebilir için gerçeği seçer, çözümler ve yeniden biçimlendirir." (M. Pankhiomenko, A. Myasnikov, Sanat-Sosyalist Gerçekçilik, Yeni Dünya Yayınları, s. 19). İşte sosyalist gerçekçiliğin gerçeklere yaklaşımı, gerçekleri ele alışı ve değerlendirışı böyle.

Sanatı, dünyayı değiştirme mücadelesinde etkin bir araç kılınlar, görünür olgulara, kaba ve yüzeysel gerçeklere bağımlı kalamazlar. Bunun için de görünür gerçeklerin özüne, o gerçekleri yaratan nedenlerle inebilmek ve süreç içinde olguların değişimini ortaya koyabilmek için çalışır, gerçekleri yeniden biçimlendirirler. Burjuvaziyi teditirgin eden, sosyalist gerçekçilerin gerçekçiliği böyle yaklaşmaları. Yoksa, burjuvazinin görünür olguları dila getiren sanatın ve sanatçıdan korkması için bir neden yok. Bugün Türkiye'de ilerici, devrimci sanat adına yapılanların çoğu sınıf mücadelesine, dünyayı değiştirme mücadelesine katkı getirmekten çok uzak ve bu nedenle burjuvaziyi korkutuyor. Bir sanatçı kendini ne olarak gösterirse gösterir, diyalektik maddeciliği özümsememişse, çevresini ve toplumu o bakışla değerlendiremiyorsa, işçi ve emekçilerin sorunlarını aktarmakla ilerici bir işlevi yerine getirmiş olmaz. İlerici bir işlevi yerine getirmemek bir yana, nesnel olarak, burjuvazi için çalışmış olur.

Ayna vazifesi görmeyen pek az edebiyatçı var ülkemizde. Boy boy, biçim biçim süslü püslü aynalar dünyasından sıyrılıp gözümlü böyleleri yazarlara çevirmeliyiz. Şu da unutulmamalı ki, aynalar ne denli özenli ve titiz kullanılsa kullanılsa pek uzun ömürlü olamazlar. Bu rengarenk aynalar dünyasının ösesindekilerden bir Adalet Ağaoğlu var ki yıllardır romanları, öyküleri ve oyunları sağla ve tutarlı bir çizgi tutturmuş, koaya kaçmadan ve ayrıntılarda boğulmadan hem tek tek ağaçları, hem de tümüyle ormanı kucaklamış bir yazın ustası. İşte "Ölmeye Yatmak", "Fikrinin İnce Güllü" romanları, işte "Yüksek Gerilim" ve "Sessizliğin İlk Sesi" öykü kitapları.

"Ölmeye Yatmak"ta cumhuriyetin ilk kuşağını, yeni batıcı anlayışla eğitilen aydınlarla, geleneklerine bağlı köylü ya da küçük kasabaların çelişkilerini dile getirir Ağaoğlu. Bir kuşağın romanıdır bu. Kişiler de çok canlıdır. Yazar kahramanlarını sadece toplumsal koşulların belirleyiciliğine bırakmaz, onları tek tek birey olarak de kendilerine özgü yönleriyle biçimlendirir. Ve bu biçimlendirme, durağan değil, hareket halinde ve gelişen bir biçimlendirmedir. "Fikrinin İnce Güllü" ise Bayram'ın romanı, onun bireysel dramının romanı gibi gözüküyorsa da, aslında bütün Almanya'nın, tüketim toplumundaki Türkiye emekçilerin yabancılaşmasının romanıdır. Bireysellik olanı toplumsal olanı o denli başarıyla bütünleştirip uyumlaştıran ve bireyselliğin çöküşünü o denli güzel sergiler ki, toplum diye diye aynı kısır döngü etrafında dolanıp duran nice "toplumcu"nun kuklakları çinir.

Ağaoğlu'nun öykücülüğünde de aynı ustalık, aynı yaratıcılık görülüyor. Ve bana göre son öykü kitabı "Sessizliğin İlk Sesi"nde "Yüksek Gerilim"i de aşmış. Ağaoğlu'nun öykülerinde gereksiz üslup fantazilerinin uzak akıcı bir anlatım var. Bu anlatım ve biçim kalıplaşmış ve değişmez değildir ama salt yenilik ve değişiklik olsun diye de olur olmaz anlatım ve biçim denemelerine girişmez Ağaoğlu. Her zaman ele aldığı konunun içeriğine en uygun anlatım ve biçim özelliklerine yer verir. Böylelikle iletmek istediği mesajı daha iyi anlaşılır kılar.

"Sessizliğin İlk Sesi" iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümdeki öyküler, yazarın 1975-1976 yılında yazdıkları, ikinci bölümdeki ise "Hüzzam Mavi-

si" dışında 1977 yılında yazdıklarından meydana gelmiş. Adalet Ağaoğlu bu öykülerinde gözlem gücüyle nesnel dünyayı olduğu gibi kavıyor. Gözlemlediği gerçekleri diyalektik maddeci bir yaklaşımla değerlendirip yorumluyor ve yeniden üretiyor. Bu öykülerde doğa ve toplumu hareket halinde ve değişim içinde görüyoruz.

"Sessizliğin İlk Sesi" öyküsünde bu dönüşüm olgusunu usta bir sanatçı duyarlılığıyla anlatıyor. "Kendi içinin gürlütlü en son dindi. Kardeşinin nabzı avucundaydı. Şimdi orada bir damarın ses vermesini bekliyor. Zaman biriminin en kısa süresinde dindirilmiş, durdurulmuş bütün gürlütlere karşın, aynı süreç içinde hiç gürlütsüz bir atışın ses büyütcinden geçerek avucunda kendini duyurmasını bekliyor. Bu bir ağma anı değilse ne? Sessizlik şimdi durduğu yerde, bu boşlukta asılı kalmaz. Sessizlikte ağır, yeni bir şey dönüşür; sessizlik sesini er geç duyurur. Uzun yaz gecelerinin boğuntulu dimginliğinde büyüdüğü duvarın bir tohumun sesi gelir, sessizliğin kapısını vurur, onu ayırır. Yaşamaya perdelerini indirmiş, kaplarına dayak vurmış bütün evleri dürtükler; karartılmış sokakları, vıran bağları, türküsüz, kahkahasız bahçeleri diriltir, camları zorlar. Sessizliğin doğurduğu ilk ses er geç soluğunu üfürür, bir damarın hiç vurmaması gibi kesin duruvmesini engeller ona yeni bir kıpırdanmayı taşır. Bu kıpırdanma hemen nerdeyse işittir." (s.177-178)

Fakat kitaptaki öyküler içinde en önemli ve ilginç, ilk öykü olan "Sen Ey Kutsal İşk." Özellikle bu öyküde, Adalet Ağaoğlu'nun çok başarılı ironik bir anlatımı var. Öykünün ilk bölümünü masal, ikinci bölümünü destan olarak nitelikleme masalları ve destanları hıvediyor. Ama aslında belirli bir tarih anlayışını, tarihi büyük kumandanların kişisel kahramanlıklarına indirgeyen anlayışı aleya alıyor. "Muz" ise bir bakanlık müşavirinin öyküsü. Bakanlıklarda bomboş dolaşan, günlerini çay, kahve sohbetleriyle tüketen müşavirlerden biri Baha Çamlıdere. Bu bomboş adamın tek uğraşı apartmanına giren bir muz satıcısı olur. Bir yandan muz satıcısını kovabilmek için kapıcıyı zorlarken, diğer yandan amaçsızlığın ve başboşluğun etkisiyle muzlara merak sarar. En küçük ve gereksiz ayrıntısına kadar nız üretimini ve çeşitlerini öğrenir. Müşavir bey apartmandan atılacak diye buyurduğu için iki emekçi, kapıcıyla muz satıcısı, karşı karşıya getirilir ve diğer seyyar satıcıların da yardımıyla kapıcı öldüresiye dövülür.

Aralarında aslında hiç bir çıkar çatışması olmayan emekçilerin egemen güçlerce yaratılan yapıp çelişkileri birbirlerine düşman edilmesi ve kırılması gibi önemli bir sorunu küçük bir olay çevresinde, ama güçlü bir anlatımla iletir okuyucusuna Adalet Ağaoğlu. "H" öyküsü ise makina uygarlığının insanlar arasındaki ilişkileri nasıl biçimlendirdiğini ve onları kendilerine ve birbirlerine karşı nasıl yabancılaştırdığını dinamik bir anlatımla yansıtır.

Anlayana sivrinsinç saz, anlamayana davul zurna az demişler. "Kulak Tıkacıları" öyküsünün söyleyebiliriz bunu. Adalet Ağaoğlu bu öyküsünde öyle ince bir eleştiri getiriyor ki, aynı eleştirinin basbas bağırarak yapılmasından çok daha anlamlı ve güçlü. Hareketli günler, önemli olaylar yaşanırken bunlardan teditirgin olup da kurtuluşu bireysel bir kaçışla kurtulmaları tıkamakta bulanlara bu eleştiri. Ancak, böylesi bir kaçış ve bireysel kurtuluş nümün ol-muyor elbette. Ve öykümündeki kişi kulak tıkacılarını atma "yiğitliğini" gösteriyor. "Pencerenin altında, herhangi bir yere sessizce düşen kulak tıkacılarının ardından içini bir yazıklarınan, ince bir hayıflanmanın yalayıp durnasını engelleyemedi. Onun bütün yiğitliği bu kadar. Kulak tıkacılarından sevinmesiz cayabilecek kadar." (s. 170)

Çevreye ve topluma karşı aynadan başka birşey olamayanlar çabuk unutulacaklar. İşçi sınıfı hareketi ve sosyalist toplum anlayışını anımsamayacak. Ama işçi sınıfı hareketine sanatıyla katkıda bulunanlar ve ülkemizde sosyalist gerçekçi bir edebiyatın oluşmasına tuzu olaflar her zaman saygıyla anılacaklar. Adalet Ağaoğlu da onlardan biri.

İŞÇİ KÜLTÜR DERNEĞİ YAYINLARI

İŞÇİ TİYATROLARI
"Ajitprop Topluluklar"

Armin Kammrad - Frank Rainer Scheck

Çeviren: Yılmaz Onay
260 Sayfa - 35 TL.

İsteme Adresi:
Sezenler Sok. 2/14
Necatibey - ANKARA

İşçi sınıfı
hareketi
ve gençlik

GENÇ
ÖNCÜ yayınları 2

Yazışma adresi: Necatibey Cad. 54/23
ANKARA Fiyat: 10 TL.

Tek istekler için pul gönderilmelidir.

ÇIKTI

Blokçuluk politikası iflas etmiştir

DİŞ SİYASAL VE EKONOMİK İLİŞKİLER İÇ SİYASAL VE EKONOMİK YAPININ BİR PARÇASIDIR. CHP'NİN TÜZÜĞÜ VE PROGRAMI ORTADADIR. CHP'NİN TEMSİL ETTİĞİ GÜÇLER KOALİSYONU NE NATO KONUSUNDA NE DE AET KONUSUNDA KEŞİN VE KÖKLÜ ADIMLAR ATABİLECEK NİTELİKTEDİR. ÇAĞIMIZDA AZGELİŞMİŞ BİR ÜLKENİN ULUSAL GÜVENLİK VE SAVUNMASINI ÇOK GELİŞMİŞ ÜLKELERİN ASKERİ YARDIM VE ANLAŞMALARINA BAĞLAMASININ MODASI GEÇMİŞ, DÖNEMİ KAPANMIŞTIR.

* Türk dış politikasının genel özelliklerini özetleyebilir miyiz?

• Son 30 yıllık dönem ele alırsak, Türk dış politikasının genel yönelimini batı bloku, özellikle ABD'nin istemleri belirlemiştir, diyebiliriz. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, soğuk savaş döneminde, Türkiye Sovyet korkusuyla, ya da korkutmacasıyla sıkı sıkıya Batı blokuna bağlanmıştır. Özellikle NATO'ya girdiği 1952 yılından bu yana Batı'ya bağımlı dış politika izleye beşirmiş, Orta Doğu'da bir blok politikası, ona bağlı bir dünya siyaseti izlemiştir. Bunun sonucu olarak da, dünyanın çeşitli yerlerindeki bağımsızlık savaşlarını anlamak istemiş, Bağdat Pakti ve CENTO gibi anlaşmalarla Arap dünyasından uzaklaşmıştır. Giderek ülkenin güvenliğinin ve gerekli görülen dış yardımın "soğuk savaş" ortamında sağlanabileceği inancı dış politikanın temeli olmuştur. Ancak 1960'lardan sonra belirleşen "yumuşama"nın yanı sıra, Kıbrıs ve Ege sorunlarının yarattığı sonuçlar, Türkiye'nin yıllardır ne denli yanlış kapılar çaldığını ortaya koymuştur. Arkasından büyük dış kırılıklarının yarattığı yalnızlık dönmeleri ve hızla değişen ve gelişen uluslararası toplulukta bilinçsiz çabalar dönemine girilmiştir.

* Günümüzde uluslararası ortamda ne gibi değişimler olduğunu açıklayabilir miyiz?

• 1- inde yaşadığımız çağın yeni koşullarına değinerek sorunuza büyük ölçüde yanıtlamış oluruz.

2. Dünya Savaşı sonrası "soğuk savaş", bugün yerini "yumuşama"ya bırakmıştır. 1960'ların "yıldırma dengesi" özellikle ABD ve SSCB arasında, başta çekirdek güçlü silahların kontrol altına alınması konusunda olmak üzere, birçok alanda kaçınılmaz bir diyalogun kurulmasına yol açmıştır. Giderek bu gelişme, yakın bir gelecekte Batı bloku ile Doğu Avrupa arasında daha sıkı bir siyasal ve özellikle ekonomik işbirliğine varabilir. Bu, gittikçe keskinleşen ve Avrupa'da savaş olasılığını hemen ortadan kaldıran bir olgudur. Şimdi böyle bir ortamda, örneğin NATO gibi, kuruluşları soğuk savaş yıllarında üstlenmiş bu-

lundukları işlevlerini yitirmiş askeri anlaşmalar yapıp düzenlemeler olarak varlıklarını sürdürmek zorundadırlar. Ya da sürdürmek zorunda mıdır diye sormak gerekir.

Çağımızın uluslararası düzeyde tanık olduğu bir başka gelişim de "büyük" devletlerin yanı sıra genç bağımsız devletlerin iradesinin de uluslararası ilişkilerde etkisini duymaya başlamasıdır. Şimdi ABD ve SSCB'ın yanı sıra, "İslam dünyası", "Arap dünyası", "3. Dünya", "Asya-Afrika Uluslar Topluluğu", "Blokusuzlar" gibi deyimlerle adlandırılan yeni politik kutuplar oluşmuş ve ağırlıklarını Birleşmiş Milletlerin değişen kompozisyonunda duymuşlardır. Hatta "gelişmişler" ve "gelişmemişler" bölünümünün esas alan bir Kuzey - Güney diplomasisi söz konusudur. Teknolojik gelişme gökyüzünü küçültmekte, ulusları birbirine daha bağlı kılarak yeryüzünü gerçekten tek bir birim durumuna getirmektedir. Ancak, teknolojinin kaynağı emperyalist ülkelerin tekelinde tutulmak istendiği için çağımızın "sömürü" sü de değişik biçimler kazanmaktadır. Kuzey - Güney diyalogu, OPEC, Enerji Ajansı gibi olguların temelinde bu gelişki yattmaktadır. Kısaca, 2. Dünya Savaşı sonrası güçler dengesi temelinden sarsılmıştır.

* Bu gerçekler Türk dış siyasetini ne denli etkileyebilir?

• Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu sorunları ve tıkanmaları giderek aşılması için, daha geniş seçenekleri olan, çok yönlü, açık bir diplomasiye yönelmesi zorunludur. Dış politikaya belli bir esneklik kazandırmak ve gerek Batı, gerekse dünyanın yeni güçleri ile olan ilişkileri daha uzun süreli amaçlarla düzenlemek söz konusudur. Dış politikada, ekonomik ve toplumsal güç, son derece önemli bir etkidir. Sanayileşme ve demokratikleşme sürecindeki Türkiye'nin gücü, yeni destekleri gerektirmektedir. Düşünülen çerçevede, Türkiye'yi Avrupa, Akdeniz, Balkanlar ve Orta Doğu arasında oldukça geniş bir barış kavşağına da zorlamaktadır. Bir yandan Batı ile daha bağımsız ilişkilere gidilirken öte yandan da başta Sovyetler Birliği

olmak üzere sosyalist ülkelerle ekonomik ve politik işbirliğinin kurulup geliştirilmesi, Üçüncü Dünya ve Orta Doğu ülkeleriyle yeni ilişkiler düzeni saptamak gerekir.

Kuşkusuz, bütün bunlar, ülkenin iç dinamiğinin, demokratikleşmenin olduğu kadar, dünyanın sunduğu, sunabildiği nesnel koşullarla birlikte oluşturulacak seçeneklerdir.

Bu açıdan, bu düzey ve düzende, kısa sürede çok köklü değişiklikler beklemek gerçekçi sayılmasa da, uzun sürede Türkiye'nin giderek değişmekte olan dünya koşulları ve yumuşama döneminin yeni gerçekleri ışığında daha sağlam ve esnek bir ortama yönelme özlemi açıktır. Bu özlem sorunlara emekçi sınıfların çıkarlarını gözeterek siyasal iktidarları açısından bakıldığında daha bir önem ve anlam kazanmaktadır.

* Bu çizdiğiniz genel çerçevede gözünüzde tutulursa, Ecevit Hükümeti ile dış politikada görülen canlılığın özünü ettiğiniz özelemleri harşlayabilecek nitelikler taşıdığı söylenebilir mi? Özellikle NATO ve AET ile ilişkiler açısından hükümetin izlediği siyaset bu özelemlere cevap verebilir mi?

• Daha önce de değindiğim gibi, dış siyasal ve ekonomik ilişkiler iç siyasal ve ekonomik yapının bir parçasıdır. CHP'nin tüzüğü ve programı ortadadır. CHP'nin temsil ettiği güçler koalisyonu ne NATO konusunda ne de AET konusunda kesin ve köklü adımlar atabilecek niteliktedir. Çağımızda, az gelişmiş bir ülkenin güvenlik ve savunmasını çok gelişmiş ülkelerin askeri yardım ve anlaşmalarına bağlamasının dönemi kapanmış, modası geçmişir. NATO bu bakımdan da anlamsız ve ilkelir. AET'ye gelince, Avrupa'da bütünleşme hem ekonomik hem de siyasal bir olgudur. Türkiye, AET'nin hem siyasal, hem ekonomik yönünü pek iyi düşünmemektedir. Herşeyden önce AET ile bütünleşmiş bir Türkiye, "Zenginler Kulübü" nün ikinci sınıf bir üyesi ve onların "tarım ambarı" ve "endüstri pazarı" olacaktır. Gerek siyasal, gerekse ekonomik bütünleşme kararı Türkiye için yaşamsal bir karardır. Gerçekte, hiçbir siyasal iktidar böylesi ne yaşamsal bir kararı halkına, emekçisine danışmadan alma hakkına sahip değildir.

